

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Martin Vanek

Vybrané konsensuální způsoby řešení trestních věcí
Diplomová práce

Olomouc 2024

Prohlášení o původnosti

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Vybrané konsensuální způsoby řešení trestních věcí*“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 118 274 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 7. 4. 2024

.....

Martin Vanek

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Ivaně Rabinské, Ph.D., za vedení mé diplomové práce, odbornou pomoc při její realizaci a za množství cenných rad. Dále bych chtěl poděkovat svým rodičům a sestře, kteří mě po celou dobu studia podporovali. V neposlední řadě patří velké poděkování také mé přítelkyni, která mi rovněž byla oporou.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	8
1 Konsensuální způsoby řešení trestních věcí	11
2 Dohoda o vině a trestu	13
2.1 Kategorizace dohody o vině a trestu	13
2.2 Vývoj dohody o vině a trestu	15
2.2.1 Důvody pro zavedení dohody o vině a trestu do tr. řádu	16
2.2.2 Důvody proti zavedení dohody o vině a trestu do tr. řádu	17
2.3 Předpoklady pro sjednání a schválení dohody o vině a trestu	18
2.3.1 Sjednání dohody o vině a trestu	19
2.3.1.1 Procesní postup sjednání dohody o vině a trestu	20
2.3.1.2 Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu	22
2.3.2 Schválení dohody o vině a trestu	24
2.3.2.1 Návrh na schválení dohody o vině a trestu	24
2.3.2.2 Řízení o schválení dohody o vině a trestu	24
2.3.2.3 Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu	27
2.4 Opravné prostředky	28
2.5 Aplikační problémy	29
2.5.1 Mezní okamžik sjednání dohody o vině a trestu	29
2.5.2 Oprávněnost obviněného odstoupit od sjednané dohody o vině a trestu	31
2.5.3 Dovolnost opravného prostředku při závažných procesních vadách	32
2.6 Dohoda o vině a trestu v číslech	33
3 Prohlášení viny	36
3.1 Historie prohlášení viny	36
3.2 Současná právní úprava	37
3.2.1 Oprávnění prohlásit vinu	38
3.2.2 Proces prohlášení viny	38
3.2.3 Rozsah prohlášení viny	39
3.2.4 Procesní důsledky prohlášení viny	40
3.3 Významné aplikační problémy	42

3.3.1 Mezní okamžik pro prohlášení viny.....	42
3.3.2 Zohlednění prohlášení při ukládání trestu.....	45
3.3.3 Přípravné řízení coby stěžejní fáze dokazování.....	46
3.4 Úprava de lege ferenda.....	47
4 Závěr.....	50
Seznam použitých zdrojů – upravit strany.....	53
Seznam tabulek.....	59
Seznam příloh.....	60
Abstrakt.....	64
Abstract.....	65

Seznam použitých zkratk

DOVT	dohoda o vině a trestu
LZPS	Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhašení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Metodika NSZ	metodika k postupu státních zástupců při sjednávání dohod o vině a trestu (1 SL 111/2022) ze dne 23. ledna 2023
NSZ	nejvyšší státní zástupce
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
POP NSZ	pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 9/2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení, ve znění pozdějších změn
SZ	státní zástupce
tr. řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
tr. zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení FMZV č. 209/1992 Sb.), ve znění pozdějších protokolů
USA	Spojené státy americké
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 193/2012 Sb.	zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 333/2020 Sb.	zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
ZSVM	zákon č. 218/2003 Sb., zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně

některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve
znění pozdějších předpisů

ZTPO

zákon č. 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických
osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Konsensuální způsoby řešení trestních věcí jsou fenoménem trestního práva, který zejména v posledních letech nabývá na značné popularitě. Pro tyto formy řešení trestních věcí je typický konsensus neboli dohoda, kdy subjekty trestního řízení jednájí nebo postupují ve vzájemné shodě. Populárním se tyto formy řešení trestních věcí stávají především s ohledem na přetíženost trestních soudů, kdy cílem postupu v souladu s konsensuálním způsobem řešení trestních věcí je zjednodušení dokazování a zrychlení celého procesu. Jedná se o velice aktuální téma, zejména s ohledem na nedávnou novelizaci trestních předpisů. Dne 1. 10. 2020 nabyl účinnosti zákon č. 333/2020 Sb., kterým došlo ke změně zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některých dalších zákonů. Touto novelou došlo k poměrně znatelné a mnohými požadované novelizaci trestních předpisů, zejména však k rozšíření možností, které lze využít pro vyřízení věci konsensuálním způsobem.

Ačkoliv by se za nejvíce rezonující změnu v souvislosti s předmětným zákonem č. 333/2020 Sb. v rámci novelizovaných ustanovení dala považovat změna týkající se ust. § 138 tr. zákoníku¹, nemalá pozornost byla věnována i dohodovacím institutům. Co do rozsahu změn týkajících se tr. řádu, tak zde by se dalo hovořit o jeho částečné rekodifikaci, či alespoň o snaze zákonodárce tr. řád do jisté míry rekodifikovat. Rekodifikace proto, že zákon č. 333/2020 Sb. s sebou přináší některé významné změny, které ovšem byly jednotlivě vytrženy z koncepce rekodifikačních prací na novém trestním řádu.²

Tato diplomová práce si tak klade za cíl porovnat vybrané konsensuální způsoby řešení trestních věcí. S ohledem na abstraktnost názvu diplomové práce je úvodní kapitola práce věnována představení termínu konsensuálních způsobů řešení trestních věcí. V rámci této kapitoly bude vysvětlena důležitost těchto forem řešení trestních věcí a klasifikace jednotlivých institutů trestního práva, které vyhovují definici konsensuálních způsobů řešení trestních věcí.

---

¹ Novelou došlo k navýšení hranice škody, která odděluje přestupky od trestných činů. Oproti předchozí právní úpravě jsou tak původní hranice škody zdvojnásobeny. Ustanovení § 138 tr. zákoníku tak nyní zní následovně:

„(1) Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) škodou nikoli nepatrnou škoda dosahující částky nejméně 10.000,- Kč,

b) škodou nikoli malou škoda dosahující částky nejméně 50.000,- Kč,

c) větší škodou škoda dosahující částky nejméně 100.000,- Kč,

d) značnou škodou škoda dosahující částky nejméně 1.000.000,- Kč a

e) škodou velkého rozsahu škoda dosahující částky nejméně 10.000.000,- Kč.

(2) Částek uvedených v odstavci 1 se užije obdobně pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci.“

² MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. *Bulletin advokacie*, 2022, roč. 29, č. 1-2, s. 14.

Z množiny dohodovacích institutů si následně kladu za cíl zanalyzovat úpravu institutu dohody o vině a trestu a prohlášení viny. Ve vztahu k prvnímu zmíněnému institutu došlo zákonem č. 333/2020 Sb. k řadě změn, a úmysl zákonodárce o zatraktivnění DOVT tak je zcela nepochybný. Konkrétně došlo k umožnění sjednání DOVT i v případech zvláště závažných zločinů, zrušení podmínky nutné obhajoby při sjednávání DOVT, k dovolení sjednat DOVT i v hlavním líčení a konečně zákon č. 333/2020 Sb. pamatoval i na úpravu DOVT v oblasti trestání.

Jelikož nepanuje shoda na otázce, zda se DOVT řadí i pod odklonovací instituty, je této problematice věnována úvodní část kapitoly zabývající se DOVT. Struktura práce je následně vystavěna na krátké historii DOVT, jednoduše předpokladech pro sjednání a schválení DOVT, dále je rozebrána problematika opravných prostředků a konečně závěrečná část této kapitoly je věnována vybraným aplikačním problémům. V neposlední řadě je také pamatováno na analýzu vybraných dat spojených s DOVT. Nazírat na DOVT skrze čísla je zajímavé zejména v porovnání s USA, proto je samotný závěr kapitoly, zabývající se DOVT, věnován analýze dat spojených s DOVT.

Spousty nejasností a otazníků spojených s problematikou konsensuálních způsobů řešení trestních věcí vyvstávají zejména u institutu prohlášení viny, a to zejména s ohledem na již existující, avšak do novely č. 333/2020 Sb. v praxi ne zcela využívaný institut DOVT. Druhá část práce se proto věnuje institutu prohlášení viny, někdy též označovanému jako „malá dohoda“. Prohlášení viny lze představit jakožto institut, který je vytržen z konceptu rekodifikace trestního práva procesního a jenž je současně subsidiární vůči DOVT.³ Jelikož se jedná o staronový institut, v rámci třetí kapitoly, zabývající se prohlášením viny, proto nabídnu odpověď na otázky nakolik a co konkrétně je z novelizované úpravy prohlášení viny novinkou a zejména potom, jaký důsledek přinese tento institut z procesního hlediska. I s ohledem na „staronovost“ tohoto institutu a jeho vytržení z konceptu rekodifikačních prací na novém tr. řádu, je nemalá část kapitoly věnována opět aplikačním problémům. I za pomoci dostupné judikatury se pokusím zodpovědět na palčivé otázky, které jsou s „malou dohodou“ spojovány a konečně v závěru kapitoly zhodnotím připravovanou úpravu prohlášení viny *de lege ferenda*.

Cílem práce je mimo jiné i poskytnutí odpovědí na stanovené výzkumné otázky, tedy:

- 1) Je možné sjednat DOVT, respektive prohlásit vinu i v řízení o opravných prostředcích?
- 2) Má osoba obviněná/obžalovaná možnost využít opravné prostředky ve vztahu k jednotlivým institutům?

---

³ Srov. návětí § 206c odst. 1 tr. řádu.

Nadto se však v práci pokusím zodpovědět i to, zda novelizace ustanovení týkajících se konsensuálních způsobů řešení trestních věcí, již nyní nastolila ideální řešení pro jejich praktické využití a zda se četnost užití konsensuálních způsobů ukončení trestních věcí v pozitivním ohledu v budoucnu změní tak, že k nim soudy budou přistupovat častěji než doposud.

1 Konsensuální způsoby řešení trestních věcí

Změny, které přinesl rok 1989, nebyly pouze na poli politickém, případně hospodářském, nýbrž došlo i k významným změnám v oblasti práva. V roce 1989 byl zaznamenán prudký nárůst kriminality, která postupně gradovala a následně v roce 1993 dosáhla pomyslného vrcholu.⁴ Pro přehlednost a představu proto v tabulce č. 1 a následně v příloze č. 1 znázorňuji strmou gradaci počtu zjištěných trestných činů, se kterými se společnost a OČTŘ musely potýkat. Z tabulky č. 1 je tak patrný vývoj kriminality na území České republiky, kdy v horním řádku jsou uvedeny jednotlivé roky a ke každému roku je uvedeno číslo, které reprezentuje počet zjištěných trestných činů.

Tabulka č. 1 – Vývoj kriminality na území ČR

1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
122 122	120 260	119 675	120 768	216 852	282 998	345 140	398 505

[Zdroj: Statistiky Policie ČR – vlastní zpracování]

V rámci procesu evoluce společnosti tak bylo potřeba reagovat na výzvy, které se s tímto vývojem pojily. Společně s rozvojem moderní společnosti se totiž mimo jiné bylo možné setkat i s novým společensky nebezpečným jednáním, se kterým OČTŘ neměly doposud zkušenosti a které bylo zapotřebí kriminalizovat.⁵

V tomto směru nastávaly problémy, kterým bylo potřeba čelit, a to možná co nejrychleji. Mezi tyto by se dalo zařadit dlouhé, náročné a nákladné řízení, vyčerpání kapacity českých věznic či problém spojený s nepodmíněným trestem odnětí svobody. Ačkoliv byl trest odnětí svobody do roku 1989 trestem dominantním, nedocházelo přesto k redukci kriminality.⁶ Nadto nebyla trestní justice schopna kapacitně zvládat nápad trestních věcí, v důsledku čehož docházelo k jejímu přetížení. Ani po vzniku samostatné České republiky tomu ve vztahu k délce trestního řízení nebylo jinak.

V kontextu uvedeného tak byla snaha o hledání prostředků, které by urychlily proces řízení před soudem. Do tr. řádů napříč celým světem proto byly zařazovány různé formy zkrácených řízení, zjednodušených řízení a jiných alternativ, které měly za cíl jediné – zjednodušit a zkrátit trvání trestního řízení, a tím pádem i odbřemenit trestní soudy. S postupem času a novátorskými postupy docházelo k opouštění státního monopolu v oblasti trestního

⁴ ZAPLETAL, Josef. In: NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 66-70.

⁵ RIZMAN, Stanislav, ŠÁMAL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. K problematice zvláštních alternativních druhů trestního řízení. *Trestní právo*, 1996, roč. 1, č. 12, s. 2–3.

⁶ TIBITANZLOVÁ, Alena. *Odklony v trestním řízení*. 1. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 18.

postihu a k zavádění nových konsensuálních způsobů řešení trestních věcí. Implementace těchto nových prvků vedla k částečnému odvracení se od základních principů a prolamování zásad, na nichž je trestní právo vystavěno. I proto se lze z řad autorů setkat s kritikou uvedeného vývoje.⁷ Naproti tomu Tiedemann tvrdí, že modely v „*trestním procesu jsou málokdy čisté a mezi spravedlností dohodnutou a spravedlností vnucenou existují různé přechody*.“⁸ Trestněprávní obec tak stála před důležitým rozhodnutím. První volbou se jevilo setrvání na zachování všech základních prvků trestního řízení i za cenu „zdrěvnatělé“ trestní justice, nebo zde byla možnost využít zmíněné evoluce a připustit určité alternativy ve smyslu odklonů a konsensuálních způsobů řešení trestních věcí.⁹ K dnešnímu dni již víme, že zákonodárce dal možnost konsensuálním způsobům řešení trestních věcí, a vydal se tak cestou částečného odvracení se od základních principů a zásad, které tvoří základní pilíř trestního práva.

A co lze vlastně pojmem konsensuální způsoby řešení trestních věcí rozumět? Jedná se o „dohodovací“ způsoby řízení, kdy pojem consensus pochází z latinského termínu *consensus* a lze jej přeložit jako shoda nebo souhlas. Pro oblast trestního práva se jedná o případy, kdy subjekty trestního řízení jednají nebo postupují ve vzájemné shodě. Cílem takového postupu je zjednodušení dokazování a zrychlení celého procesu. V důsledku rychlejšího trestního řízení tak lze lépe naplnit jeho účel, kdy trestní sankce je efektivnější, pakliže nastoupí záhy po spáchaném činu. Na tomto místě je však důležité mít na paměti, že v žádném případě nelze upřednostnit rychlost před kvalitou trestního řízení. Stran kategorizace konsensuálních způsobů řešení trestních věcí, lze pod tyto podřadit DOVT, prohlášení viny, trestní příkaz, označení skutečností za nesporné, nebo i odklony od standardního trestního řízení, jakožto například podmíněné odložení podání návrhu na potrestání ve zkráceném přípravném řízení, narovnání nebo podmíněné zastavení trestního stíhání.

---

⁷ Například Pipek tento stav označuje jako „*privatizaci trestního práva*“. Srov. PIPEK, Jiří. Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. *Právník*, 2000, roč. 139, č. 12, s. 1144-1181.

⁸ Srov. TIEDEMANN, Klaus. Les mouvements de réforme de la procédure pénale et la protection des droits de l'homme. *Revue internationale de droit pénal*, 1983, č. 3-4, s. 820. prostřednictvím REPIK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. 1. vydání. Focus. Praha: Orac, 2002., s. 95.

⁹ Například Musil ve vztahu k druhé volbě prezentoval radikální názor z obavy „*destrukce kontinentální kultury*“, srov. MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2008, s. 84.

2 Dohoda o vině a trestu

Dohoda o prohlášení viny a přijetí trestu¹⁰, označována a známější též jako dohoda o vině a trestu,¹¹ byla do českého tr. řádu zavedena zákonem č. 193/2012 Sb., s účinností od 1. 9. 2012. Jedná se o jeden z konsensuálních způsobů řešení trestních věcí, jenž je v tr. řádu zařazen do jeho druhé části, desáté hlavy a šestého oddílu, respektive, s ohledem na účinnost novely č. 333/2020 Sb. nově též do hlavy třinácté, oddílu třetího. Rozhodování o schválení DOVT je následně upraveno v třetí hlavě, oddíle osmém tr. řádu.

V obecné rovině lze na úvod k DOVT uvést, že se jedná o institut, který subjektům trestního řízení nabízí možnost sjednání výhodné dohody. Výhoda v daném slova smyslu však ne nutně musí znamenat nižší trest pro obviněného, potažmo obžalovaného, nýbrž jí může být zkrácené řízení bez nutnosti rozsáhlého dokazování. Nad rámec uvedené výhody měla být dle zákonodárce doplňkovým přínosem DOVT i ochrana obětí před sekundární viktimizací¹², jelikož tyto by při úspěšném schválení dohody již nemusely opětovně čelit stresu vyplývajícímu z projednávání detailů trestného činu v řízení před soudem.¹³

2.1 Kategorizace dohody o vině a trestu

Je zcela nepochybné, že v případě DOVT se jedná o konsensuální způsob vyřizování trestních věcí. Neapanuje však shoda na otázce, zda se DOVT řadí i pod odklonovací instituty.

Odklon¹⁴ v rámci trestního práva je pojem mající význam v trestním řízení, kdy na úvod by bylo vhodné si jej dost možná co nejpřesněji nadefinovat. Je zcela jasné a nepochybné, že pojem *odklon* představuje tzv. zvláštní způsob řízení,¹⁵ nicméně samotná definice pojmu odklonu už tak jasná není. Zvolená formulace v úvodním souvětí „*dost možná co nejpřesněji*“ vztahující se k vydefinování tohoto pojmu je tak zvolena zcela záměrně, jelikož názory na uvedenou problematiku se různí. Proto, ačkoliv existuje široká řada autorů, která se pokouší v odborné literatuře tento pojem nadefinovat, jedná se vždy o subjektivní náhled toho kterého autora a v trestních předpisech nenalezneme jakoukoliv jeho legální definici. V návaznosti na

---

¹⁰ § 2 odst. 8 tr. řádu.

¹¹ Anglicky *guilty plea* nebo *plea bargaining*.

¹² Sekundární viktimizace a její definice vychází ze zákona o obětech trestných činů, který sekundární viktimizaci definuje v § 2 odst. 5 následovně: „*Druhotnou újmou se pro účely tohoto zákona rozumí újma, která nebyla oběti způsobena trestným činem, ale vznikla v důsledku přístupu Policie České republiky, orgánů činných v trestním řízení a dalších orgánů veřejné moci, poskytovatelů zdravotních služeb, subjektů zapsaných v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, znalců, tlumočnicků, obhájců a sdělovacích prostředků k ní.*“

¹³ Důvodová zpráva k Vládnímu návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Sněmovní tisk 510/0 pro 6. volební období (od 2010), s. 28 Dostupné např. z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>.

¹⁴ Anglicky *diversion*.

¹⁵ PELC, Vladimír, TEJNSKÁ, Katarína. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 801-802.

uvedené se sluší podotknout, že problém nejednoznačné definice tohoto pojmu není výsadou pouze české odborné literatury, nýbrž, jak uvádí Ščerba, nejednoznačné vymezení lze pozorovat i v zahraničí.¹⁶

Odklony se řadí mezi alternativní opatření. Tyto je dle Ščerby možno vymezit jako: „... *souhrn institutů, jejichž primárním účelem je nahrazování nepodmíněného trestu odnětí svobody, jejich uspořádání a vzájemné vztahy mezi nimi.*“¹⁷ Na alternativní opatření lze následně pohlížet s ohledem na skutečnost, zda se nachází uvnitř systému trestního práva a jsou tedy regulovány trestními normami, či nikoliv (zde například mediace).¹⁸

Alternativní opatření, která jsou regulována normami trestního práva, je dále možno rozdělit na:¹⁹

- 1) Alternativy hmotného trestního práva
  - a. Alternativní tresty
  - b. Alternativy k potrestání
- 2) Alternativy procesního trestního práva
  - a. **Odklony v trestním řízení**

Definice odklonů procházela postupným formováním, avšak ani v současnosti nepanuje naprostá shoda na jeho definici.²⁰ V odborné literatuře lze však najít relativně opakující se diferenciaci odklonu na odklon *stricto sensu* (podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání a odstoupení od trestního stíhání) a odklon *largo sensu* (trestní příkaz, DOVT).²¹ Osobně za hodnotící kritérium odklonů považuji faktor, zda dojde k vyslovení viny. Z pohledu kategorizace DOVT pak proto, jelikož DOVT není spojena se zastavením trestního stíhání, ba naopak je spojena s odsuzujícím rozsudkem, nebude pro účely této práce považována za odklon, nýbrž za alternativu k běžnému trestnímu řízení.²² Jako podporující argument pro uvedené dělení lze uvést, že se současně jedná o dělicí kritérium, které lépe vyhovuje principům restorativní, respektive retributivní justice.

---

¹⁶ ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 1. vydání. Praha: Leges, 2011, s. 43.

¹⁷ Tamtéž, s. 30.

¹⁸ TIBITANZLOVÁ: *Odklony...*, s. 21.

¹⁹ ŠČERBA: *Alternativní tresty...*, s. 30.

²⁰ Rozsáhlý rozbor problematiky definice odklonu v české právní úpravě lze nalézt např. v TIBITANZLOVÁ: *Odklony...*, s. 31-63.

²¹ Srov. např. PELC, Vladimír, TEJNSKÁ, Katarína. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní...*, s. 800-803.

²² Shodně např. ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, s. 19.

2.2 Vývoj dohody o vině a trestu

Ačkoliv si tato diplomová práce neklade za cíl důkladně zmapovat historii DOVT a historii jejího vzniku na území České republiky²³, přece jen považuji za minimálně zajímavé uvést několik málo poznatků k vývoji DOVT.

Tento konsensuální způsob vyřizování trestních věcí má svůj původ v angloamerickém právu, v rámci kterého je právě dohodou vyřizována většina trestních věcí. Ačkoliv má DOVT velice bohatou historii, čteněji začal být tento institut v USA využíván až v polovině 19. století. A konečně dnes je tímto způsobem vyřízena drtivá majorita trestních záležitostí. V číslech se konkrétně jedná o vyřizování 90 % trestních záležitostí, přičemž na federální úrovni je tomu až 98 % (!) všech odsouzení.^{24;25;26}

Z pohledu českého práva byl právě angloamerický systém práva ten, ve kterém zákonodárce hledal inspiraci při své legislativní činnosti.²⁷ Tr. řád do té doby nebyl dokonalý, ba dokonce byl mnohými i kritizován, a to zejména pro přílišnou komplikovanost, nehospodárnost a malou efektivitu.²⁸ Právě i s ohledem na jednu ze základních zásad trestního práva, a sice zásadu rychlosti,²⁹ se jevílo zavedení DOVT racionálním řešením. Vtělením DOVT do tr. řádu tak mělo dojít k posílení zásady rychlosti v duchu Evropské úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod, konkrétně jejího článku 6, resp. článku 38 odst. 2 LZPS, ze kterého mimo jiné plyne, že „každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů.“

Zavedení DOVT do tr. řádu v roce 2012 předcházelo již dvojí neúspěšné předložení legislativních návrhů. Prvním takovým návrhem byl návrh „*zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku*“, který byl projednáván Parlamentem ČR v letech 2005 a 2006.³⁰ V tomto legislativním návrhu byla snaha o zavedení „*Řízení o prohlášení viny*

---

²³ Blíže k historii legislativního procesu DOVT na území ČR: BOHUSLAV, Lukáš. *Dohoda o vině a trestu*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 81-85. Nebo např. ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 18-21.

²⁴ United States Sentencing Commission. *2021 Annual report and Sourcebook of federal sentencing statistics* [online]. 2022. [cit. 12. března 2024]. Dostupné z: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/annual-reports-and-sourcebooks/2021/2021_Annual_Report_and_Sourcebook.pdf.

²⁵ Blíže k historii DOVT srov. např. BOHUSLAV: *Dohoda o vině a trestu...*, s. 17-30.

²⁶ S ohledem na kapitulu 2.6 *Dohoda o vině a trestu v číslech* bude zajímavé porovnání se statistikou vedenou na území České republiky.

²⁷ PELC, Vladimír, TEJNSKÁ, Katarína. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní...*, s. 800-803.

²⁸ Srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb.

²⁹ Zásadu rychlosti definuje tr. řád v § 2 odst. 4 následovně: „*Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; s největším urychlením projednávají zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek, je-li to zapotřebí vzhledem k hodnotě a povaze zajištěného majetku.*“

³⁰ Srov. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 746. Nov. z. trest. zák. a trest. odpov. práv. osob – související* [online]. psp.cz, 4. období, 2002–2006 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=746>.

obžalovaným“. Návrh nicméně nebyl přijat, a to i s ohledem na jeho ukvapenost a nedokonalost.³¹ Druhý legislativní návrh, jenž se mimo jiné zabýval již institutem dohody o vině a trestu, byl předložen Ministerstvem spravedlnosti k diskuzi dne 12. 6. 2007.³² Účinnou se úprava dohody o vině a trestu nicméně stala, byť v obdobném znění jako v návrhu z roku 2007, až v roce 2012.³³ Konečně, novelou č. 333/2020 Sb. došlo k modifikaci dohody o vině a trestu do podoby, v jaké ji známe dnes.

2.2.1 Důvody pro zavedení dohody o vině a trestu do tr. řádu

Zavedením institutu DOVT do tr. řádu došlo k rozdělení společnosti, zabývající se trestním právem, na dva tábory. Na jedné straně stála skupina těch, kteří zavedení tohoto institutu kvitovali, nicméně se našli i tací, kteří již tak pozitivní ohledně DOVT nebyli. Kladné ohlasy zaznívaly zejména z řad praktiků, jejichž některé významné argumenty se v rámci této kapitoly pokusím nastínit.

S postupným vývojem společnosti docházelo i k dynamickému rozvoji trestné činnosti. Zejména v posledních desetiletích 20. století se začaly vyskytovat nové druhy složitých trestných činů, jakožto například hospodářské trestné činy, počítačové nebo organizované trestné činy. V důsledku toho se zdálo, že „tradiční“ metody a postupy již nejsou dostatečně účinné a současně i příliš časově a personálně náročné. S ohledem na složitost páchaných trestných činů a distingovanost pachatelů, se dokazování stávalo čím dál tím náročnější, což byl problém, se kterým se zákonodárce musel vypořádat. Proto hlavním cílem, který se od DOVT očekával, bylo rychlejší a hospodárnější trestní řízení. Snaha o procesní hospodárnost byla patrná i za cenu omezení některých zásad.³⁴

Další argument, podporující zavedení DOVT, lze nalézt z pera Říhy, který přichází s názorem možného vyhnutí se medializaci trestní kauzy. Důsledkem toho by tak pachatel nemusel čelit následkům odsouzení, čímž dojde k jeho lepší nápravě. Říha současně dodává, že by tímto řešením došlo k humanizaci trestního řízení.³⁵

---

³¹ VANTUCH, Pavel. K návrhu na prohlášení obžalovaného o vině. *Trestní právo*, 2006, roč. 11, č. 12/2006, s. 5-15.

³² Srov. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 574, Novela z. o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. psp.cz, 5. volební období, 2006–2010 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&t=574>.

³³ Kriticky se k procesu projednávání legislativních návrhů na změnu tr. řádu vyjádřil tehdejší soudce Ústavního soudu ČR, Musil, který zejména kritizoval nepřípravenost vládních činitelů a nedostatek veřejné diskuze ve vztahu k implementaci DOVT do tr. řádu. Srov. MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení* [online]. mvcr.cz, 5. září 2008 [cit. 1. dubna 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx>.

³⁴ MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace...*, s. 79.

³⁵ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2262.

Konečně posledním argumentem pro zavedení DOVT, kterým se bude tato práce blíže věnovat, je problematika sekundární viktimizace. Zákodárce si od DOVT sliboval zmírnění dopadů, které s sebou nese dlouhé a necitlivě vedené trestní řízení ve vztahu k obětem trestné činnosti. Cílem byla snaha, aby tyto nebyly vystavovány opětovným setkáním s pachatelem, výsledkům pojmím se s trestním řízením, kdy namísto toho měly oběti disponovat možnostmi uplatnění svého nároku bez nutnosti absolvovat zmíněné.³⁶

Mezi další názory, se kterými se lze setkat v rámci podpory zavedení DOVT, je možno dále zařadit například schopnost lepší resocializace obviněného³⁷, ústup vrchnostenského vztahu do pozadí³⁸ nebo kupříkladu snahu o posílení role procesních stran v trestním řízení³⁹.

2.2.2 Důvody proti zavedení dohody o vině a trestu do tr. řádu

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole 2.2.1, institut DOVT se nesetkal pouze s pozitivními ohlasy. Argumenty v neprospěch DOVT zaznívaly zejména z řad akademické obce, kdy některými byla DOVT označována jako kupčení se spravedlností. Tato kapitola tak nabízí vzhled do argumentů stojících proti zavedení DOVT.

Nejzásadnější výtkou, se kterou se DOVT setkává, je její kolize se základními zásadami trestního řízení. Stěžejními zásadami, se kterými je DOVT provázána, lze jmenovat například zásadu materiální pravdy, vyhledávací, zásadu volného hodnocení důkazů, dále zásady veřejnosti, ústnosti a bezprostřednosti nebo třeba zásadu presumpce nevin.⁴⁰

Rizikem, které s sebou institut DOVT dále nese, je problematika učinění nepravdivého doznání ze strany obviněného, který se tak bude snažit o zmírnění hrozeb plynoucích z potenciální neakceptace dohody. V této souvislosti je některými autory také poukazováno na možné oslabení pozice obviněného v důsledku soustředění veškeré aktivity v rukou SZ, soudců a případně obhájců.⁴¹

Konečně posledním argumentačním postojem, který lze při této příležitosti jmenovat, je problematika nedostatku lítosti ze strany obviněného. Obviněný totiž není nucen k přiznání viny, nýbrž postačí, aby prohlásil, že spáchal skutek, který je mu kladen za vinu a pro který je

---

³⁶ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2262.

³⁷ Srov. ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999, s. 336.

³⁸ MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace...*, s. 79.

³⁹ MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace...*, s. 79.

⁴⁰ Srov. JELÍNEK, Jiří. Dohoda o vině a trestu – novinka v českém právu. *Právní rádce*, 2012, roč. 20, č. 8, s. 46-51.

⁴¹ MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace...*, s. 89.

stíhán. Na tomto místě si tak lze představit situace, kdy se bude jednat pouze o formální doznání neobsahující morální prvek, jež bude projevem pouhých „*kalkulů a ztrát*“⁴².

2.3 Předpoklady pro sjednání a schválení dohody o vině a trestu

Proces uzavírání DOVT lze dle tr. řádu rozdělit na dvě fáze. Tou první je samotné sjednání DOVT mezi SZ a obviněným. Druhá fáze následně zahrnuje postup soudu při schvalování sjednané DOVT.

K tomu, aby vůbec mohlo dojít k jednání o sjednání DOVT, je zapotřebí, aby byly splněny určité předpoklady. S provedením novely č. 333/2020 Sb. došlo k omezení negativního výčtu podmínek znemožňujících uzavření DOVT. Jednou z novinek je mnohými požadované odstranění zákazu uzavření DOVT u zvláště závažných zločinů.⁴³ Dále, byť stále platí, že v případech nutné obhajoby dle § 36 tr. řádu je dána povinnost pro obviněného být zastoupen obhájcem, tak další změnou je skutečnost, že z tr. řádu již zmizela povinnost zastoupení obhájcem při sjednávání DOVT.⁴⁴ Jedná se tak o druhou změnu redukující omezení využitelnosti DOVT. Ačkoliv jde o mnohými vyžadovanou změnu, lze na tomto místě souhlasit s Vantuchem, který zastává názor, že i v případech, které nevyžadují nutnou obhajobu, by se měl obviněný „*poradit s advokátem a nerozhodovat se sám*“.⁴⁵

Nově tak tr. řád zná pouze dvě situace, ve kterých nelze přistoupit ke sjednání DOVT. První z nich je situace, kdy se vede řízení proti uprchlému.⁴⁶ Na tomto místě lze souhlasit s Vicherkem, že si lze jen stěží představit prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, v případech, kdy se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině, nebo tím, že se skrývá.^{47;48} Druhá negativní podmínka dovolenosti sjednání DOVT se vztahuje na osoby mladistvé dle § 63 odst. 1 ZSM. Ščerba ve vztahu k druhé z negativních podmínek uvádí, že u mladistvých se objevuje riziko nepravdivého prohlášení o spáchání skutku spojené s jejich nezrálostí. Nadto je velmi žádoucí vystavit mladistvé výchovnému účinku spojenému s provedením hlavního líčení.⁴⁹

---

⁴² MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace...*, s. 89.

⁴³ Srov. např. VICHEREK, Roman. Proč máme tak málo dohod o vině a trestu. *Trestněprávní revue*, 2018, roč. 17, č. 11-12, s. 247-253.

⁴⁴ § 36 odst. 1 písm. d) tr. řádu, ve znění před novelou č. 333/2020 Sb.

⁴⁵ VANTUCH, Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. *Bulletin advokacie*, 2021, roč. 28, č. 4, s. 27-28.

⁴⁶ § 175a odst. 8 tr. řádu.

⁴⁷ § 302 a násl. tr. řádu.

⁴⁸ VICHEREK: *Proč máme tak málo dohod...*, s. 247-253.

⁴⁹ ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 28.

2.3.1 Sjednání dohody o vině a trestu

I s ohledem na historický vývoj DOVT a systematické zařazení tohoto institutu, lze usuzovat na vůli zákonodárce, aby k jejímu sjednání docházelo v přípravném řízení. Před novelou č. 333/2020 Sb. totiž tr. řád umožňoval sjednání DOVT pouze v přípravném řízení, případně v rámci předběžného projednání obžaloby. S účinností novely č. 333/2020 Sb. je nicméně možné přistoupit k sjednání DOVT i po zahájení hlavního líčení (§ 206b tr. řádu).⁵⁰ Pro sjednávání DOVT v jakékoliv fázi je však zapotřebí, aby byly splněny určité podmínky. Mezi tyto se řadí:

- a) výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný;⁵¹
- b) prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán; a
- c) na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení neexistence důvodných pochybností o pravdivosti jeho prohlášení.⁵²

V případě podmínky uvedené v bodě a) se jedná o projev zásady vyhledávací úzce související se zásadou materiální pravdy.⁵³ V souladu se zásadou materiální pravdy má být totiž skutkový stav zjištěn do té míry, že o něm nepanují důvodné pochybnosti pro rozhodnutí OČTŘ, jelikož „*soud se nemůže spokojit s tím, co strany třeba souhlasně uznávají za skutečnost (s tzv. formální pravdou)*“⁵⁴, přičemž pojem důvodné pochybnosti by se dal vyložit jako „*taková pochybnost, která by u rozumné osoby zapříčinila, aby zaváhala nebo ustala při vyřizování důležité životní záležitosti*“.^{55;56}

Před tím, než obviněný vůbec může dojít k prohlášení, že spáchal skutek, pro který je stíhán ve smyslu podmínky v bodě b), musí být náležitě poučen o následcích, které jsou s takovým prohlášením spojeny.⁵⁷ Pakliže je obviněný náležitě poučen, a i přesto se rozhodne učinit prohlášení, že spáchal skutek, pro který je stíhán, je třeba takové prohlášení diferenciovat od doznání, jelikož v případě prohlášení se obviněný přiznává pouze ke spáchání skutku, kdežto v případě doznání se vyžaduje i souhlas s právní kvalifikací. Ščerba k uvedenému nicméně dodává, že obviněný, pakliže má zájem na úspěšném sjednání DOVT, bude muset přesto však

⁵⁰ K problematice mezního okamžiku sjednání DOVT viz kapitola 2.5.1.

⁵¹ § 175a odst. 1 tr. řádu.

⁵² § 175a odst. 3 tr. řádu.

⁵³ § 2 odst. 5 tr. řádu.

⁵⁴ FENYK, Jaroslav, CÍSAŘOVÁ, Dagmar, GRIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní* [online databáze]. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, [cit. 4. března 2024]. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel. § 2 [Základní zásady trestního řízení]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 34.

⁵⁶ Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 888/2021, ze dne 25. 8. 2021.

⁵⁷ § 91 odst. 1 tr. řádu.

souhlasit s právní kvalifikací skutku dle § 175a odst. 6 písm. d) tr. řádu, jelikož se jedná o obsahovou náležitost dohody.⁵⁸ Další význam této terminologické nuance se projeví v případech, kdy nedojde k úspěšnému sjednání, respektive schválení DOVT soudem. V případech prohlášení k němu v dalších fázích trestního řízení již, na rozdíl od doznání, nelze přihlížet.

V případě podmínky uvedené v bodě c) se opět jedná o prolínání zásady vyhledávací a materiální pravdy, jelikož i v případech, kdy se obviněný dozná, nejsou OČTŘ zbaveny povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu.^{59;60} Ščerba k dané problematice dále uvádí, že z hlediska možnosti sjednání DOVT není třeba, aby byl skutkový stav ve vyšetřování zjištěn natolik precizně, jako je to vyžadováno od soudu, jestliže hodlá uznat obžalovaného vinným. Tuto myšlenku doplňuje o odkaz na cíle racionalizace trestní justice, konkrétně na zjednodušení trestního řízení zejména v oblasti dokazování. Na tomto místě je však důležité mít na paměti a lze souhlasit se Ščerbou, že stran zjištěného skutkového stavu by limitem pro SZ pro odklonění se k jednání o DOVT měla být situace, kdy: *„výsledky vyšetřování objektivně prokazují oprávněnost trestního stíhání v takové kvalitě, která ve standardním případě postačuje k podání obžaloby“*.⁶¹ Stran pravdivosti prohlášení obviněného však považují za nadměru nezbytné a důležité naplnění zásady materiální pravdy a zásady vyhledávací, a to v co možná největším rozsahu, zejména s ohledem na hrozbu přiznání osoby k činu, který nespáchala, jelikož *„běžnou lidskou vlastností totiž je se v životě rozhodovat na základě volby cesty nejmenšího odporu a racionální cesty k cíli“*.⁶²

2.3.1.1 Procesní postup sjednání dohody o vině a trestu

Procesní postup sjednání DOVT upravuje § 175a a násl. tr. řádu. Hned z prvního odstavce zmíněného ustanovení plyne, že iniciovat jednání o DOVT může sám obviněný, případně SZ. Pakliže je iniciátorem sjednání DOVT obviněný, je na SZ, zda bude považovat takový návrh⁶³ za důvodný a návrhu vyhoví, či nikoliv. V případě, že SZ neshledá návrh obviněného důvodným, *„vyrozumí o svém stanovisku obviněného, a má-li obviněný obhájce, též jeho“*.⁶⁴ Jelikož se jedná o nenárokový institut, nemá obviněný možnost podat opravný

⁵⁸ ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol: *Dohoda o vině a trestu a další prostředky...*, s. 23.

⁵⁹ § 2 odst. 5 tr. řádu.

⁶⁰ HRUŠÁKOVÁ, Milana, JIŘÍČEK, Pavel. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 39.

⁶¹ ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 25.

⁶² BOHUSLAV: *Dohoda o vině a trestu...*, s. 112. Blíže k psychologickému experimentu na uvedené téma srov. Tamtéž, s. 112-114.

⁶³ Jelikož právní úpravou není blíže specifikován způsob, jakým má být návrh obviněným učiněn, použije se obecná úprava podání ve smyslu § 59 odst. 1 tr. řádu.

⁶⁴ § 175a odst. 1 tr. řádu.

prostředek proti zamítavému rozhodnutí SZ.⁶⁵ Na tomto místě lze podotknout, že obviněný by se neměl zdráhat navrhnout sjednání DOVT pouze z obav z jejího případného nesjednání, jelikož v takových případech se k učiněnému prohlášení viny v následujících fázích trestního řízení nebude přihlížet.⁶⁶ V případech, kdy iniciátorem návrhu na sjednání DOVT je SZ, má povinnost vzít v úvahu všechny podstatné okolnosti, zejména:

- „a) povahu a závažnost spáchaného trestného činu,*
- b) zájmy poškozeného,*
- c) pravděpodobný druh a výměru trestu, jestliže by obviněný byl uznán vinným v řízení před soudem na podkladě obžaloby,*
- d) zájem na rychlém a přiměřeném skončení věci,*
- e) pravděpodobný vliv řízení před soudem na svědky,*
- f) náklady řízení před soudem“.*⁶⁷

Současně, pakliže SZ skutečně uzná za vhodné využití institutu DOVT, měl by ve smyslu čl. 61 odst. 5 POP NSZ písemně vyzvat obviněného a ostatní oprávněné osoby, aby se vyjádřili. Z vyjádření jednotlivých subjektů tak SZ může získat přehled o jejich stanovisku k DOVT a neplýtvat časem případným neúčelným zahájením jednání o DOVT.

Dalším předpokladem pro sjednání DOVT, který úzce souvisí s oním získáním přehledu SZ o stanovisku subjektů k DOVT, je právě i osobní přítomnost obviněného a SZ. Dle § 175a odst. 2 tr. řádu SZ předvolá obviněného k jednání o DOVT, kdežto obhájce obviněného a poškozeného, který výslovně neprohlásil, že se vzdává procesních práv, která mu zákon jako poškozenému přiznává, pouze vyrozumí o době a místě jednání. Poškozeného zároveň upozorní na možnost uplatnit nejpozději při prvním jednání o DOVT nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích, jež mu byla trestným činem způsobena, nebo na vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno. Jelikož se ve vztahu k osobě obviněného jedná ve smyslu § 175a odst. 2 tr. řádu o úkon předvolání, v případě jeho nedostavení bez řádné omluvy se nabízí postup dle § 90 odst. 1 tr. řádu, tedy předvedení nebo uložení pořádkové pokuty, byl-li na to obviněný v předvolání upozorněn. V praxi k takovému

---

⁶⁵ Srov. např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2335/21, ze dne 4. 11. 2021, bod 12. Srov. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Metodika k postupu státních zástupců při sjednávání dohod o vině a trestu* [online]. Brno: 27. 1. 2023, [cit. 10. března 2024], s. 5. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wpcontent/uploads/2023/03/ISL1112022.pdf>. Srov. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 9/2019, o postupu státní zástupců v trestním řízení* [online]. Brno: 3. 9. 2019 [cit. 10. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/POP_9-2019-1.pdf, čl. 61 odst. 4.

⁶⁶ § 175a odst. 7 tr. řádu.

⁶⁷ NSZ: *Pokyn obecné povahy...*, čl. 61 odst. 3.

postupu zřejmě moc často docházet nebude, jelikož je uzavření DOVT dobrovolné a obviněného k jejímu sjednání nelze nikterak nutit.⁶⁸

Nezbytnou podmínkou pro sjednání DOVT je taktéž prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán⁶⁹ a dále i v souladu s čl. 61 odst. 3 POP NSZ a § 175a odst. 5 tr. řádu, má SZ povinnost při sjednávání DOVT dbát zájmů poškozeného.

2.3.1.2 Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu

Obsahové náležitosti DOVT jsou stanoveny v § 175a odst. 6 tr. řádu. Tyto lze rozdělit na obligatorní, které musí obsahovat každá sjednaná dohoda a fakultativní, které budou zahrnuty v dohodě pouze v případě, že si je strany sjednaly. Obsahovými náležitostmi dohod musí, popř. může, tedy být:

- a) *„označení státního zástupce, obviněného a poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení,*
- b) *datum a místo jejího sepsání,*
- c) *popis skutku, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, případně jiných okolností, za nichž k němu došlo, tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem,*
- d) *označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu,*
- e) *prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu,*
- f) *v souladu s trestním zákoníkem dohodnutý druh, výměru a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby, případně upuštění od potrestání, a rozsah přiměřených omezení a povinností v případě, že to trestní zákoník umožňuje a že byly dohodnuty; při dohodě o druhu a výměře trestu se přihlédne i k tomu, zda obviněný trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch (§ 39 odst. 8 trestního zákoníku),*
- g) *rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, bylo-li dohodnuto,*
- h) *ochranné opatření, přichází-li v úvahu jeho uložení a bylo-li dohodnuto,*

---

⁶⁸ ŘÍHA, Jiří. § 175a [Jednání o dohodě o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2278.

⁶⁹ § 175a odst. 3 tr. řádu.

- i) *podpis státního zástupce a obviněného, dále podpis obhájce, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu, a podpis poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení*⁷⁰.

Mezi obligatorní náležitosti každé dohody se z uvedeného výčtu řadí písmena a) až f) a i), kdežto ty fakultativní jsou obsaženy v písmenech g) a h).

Z uvedených obsahových náležitostí sjednané DOVT si bližší pozornost nepochybně zasluhuje písmeno f) předmětného ustanovení. S ohledem na již nesčetněkrát zmiňovanou novelu tr. řádu, provedenou zákonem č. 333/2020 Sb., totiž došlo mimo jiné i ke změně hmotněprávní úpravy trestání související s konsensuálními formami vyřizování trestních věcí. Z hlediska problematiky DOVT tak nově mají soudy obligatorní povinnost dle § 39 odst. 1 tr. zákoníku přihlédnout k sjednané DOVT při stanovení druhu a výměry trestu. Nadto, dle § 58 odst. 3 tr. zákoníku může být sjednaná DOVT důvodem pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby je nicméně fakultativní možnost soudu, ke které má možnost přistoupit v případech, kdy bude mít za to, že vzhledem k poměrům pachatele a povaze jím spáchané trestné činnosti lze dosáhnout jeho nápravy trestem kratšího trvání.⁷¹ Uvedená hmotněprávní úprava mne však přivádí k zamyšlení nad praktickým zohledňováním sjednané dohody ve stanovení a výměře trestu. Konkrétně mám na mysli otázku, do jaké míry bude soudy docházet k zohledňování sjednané dohody ve stanovení míry a výměry trestu. Třebaže se zde nabízí odpověď, že přístup soudů bude vysoce individuální, společným kritériem se však zdá být fáze, v jaké k uzavření DOVT dojde. Tedy, v jakém rozsahu přispěje obviněný uzavřenou dohodou ke zjednodušení, potažmo zrychlení řízení.⁷² Ačkoliv se takový přístup na první pohled zdá být zcela logický a právně souladný, nemusí tomu tak být za každé situace. Problematickým se mi tento přístup jeví v případech, kdy obviněný bude do jisté míry „natlačen“ do sjednání DOVT za současné rezignace OČTŘ na zásadu materiální pravdy, která je však imanentní trestnímu právu.^{73;74} V tomto směru tak lze pouze apelovat na OČTŘ, aby neupřednostňovaly rychlost trestního řízení na úkor dodržování zásady materiální pravdy.

---

⁷⁰ § 175a odst. 6 tr. řádu

⁷¹ § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku.

⁷² Srov. NSZ: *Metodika k postupu státních zástupců...*, s. 10-11.

⁷³ Srov. argumentace k podmínkám sjednání DOVT v kapitole 2.3.1., konkrétně k podmínce vyjádřené v písm. c).

⁷⁴ Srov. VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? *Bulletin advokacie*, 2023, roč. 53, č. 1-2, s. 24-29.

2.3.2 Schválení dohody o vině a trestu

2.3.2.1 Návrh na schválení dohody o vině a trestu

Pokud dojde ke sjednání DOVT, SZ doručí její opis obviněnému, jeho případnému obhájci a poškozenému, který uplatnil řádně a včas své nároky.⁷⁵ SZ rovněž podá věcně a místně příslušnému soudu v rozsahu sjednané dohody návrh na její schválení. K návrhu připojí sjednanou DOVT, přičemž je povinen dbát čl. 62 odst. 3 POP NSZ a v návrhu uvést povinné náležitosti obsahu DOVT tak, aby soud mohl v souladu s ní vydat odsuzující rozsudek. SZ k návrhu dále připojí další písemnosti, které mají význam pro soudní řízení a rozhodnutí.⁷⁶ S podaným návrhem musí SZ rovněž dbát práv poškozeného, jelikož v případech, kdy nedojde k dohodě o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení, má SZ povinnost na tuto skutečnost v návrhu na schválení DOVT soud upozornit.⁷⁷

Časovým okamžikem podání návrhu na schválení DOVT může být přípravné řízení, včetně zkráceného přípravného řízení, dále v řízení před soudem v rámci předběžného projednání obžaloby anebo konečně i hlavní líčení.⁷⁸

2.3.2.2 Řízení o schválení dohody o vině a trestu

V rámci řízení o schválení DOVT má předseda senátu možnost nařídit veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení DOVT, odmítnout návrh na schválení DOVT, nebo nařídit předběžné projednání návrhu na schválení DOVT.⁷⁹ Současně v případech, kdy je obviněný ve vazbě, má soud povinnost rozhodnout o dalším trvání vazby⁸⁰, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne podání návrhu na schválení DOVT.⁸¹

Nařízení předběžného projednání návrhu na schválení DOVT je upraveno v § 314p odst. 1 tr. řádu, ze kterého vyplývají tři důvody pro tento postup. Jedná se o situace, kdy má předseda senátu za to, že *věc patří do příslušnosti jiného soudu, věc má být postoupena podle § 171 odst. 1 nebo jsou dány okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 nebo jeho přerušeni podle § 173 odst. 1, anebo okolnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 nebo schválení narovnání podle § 309*. Předběžné projednání návrhu na schválení DOVT je v zásadě neveřejné, nicméně předseda senátu má možnost v odůvodněných případech nařídit veřejné zasedání.⁸² Soud má následně možnost rozhodnout ve smyslu § 314p

---

⁷⁵ § 175a odst. 7 tr. řádu.

⁷⁶ § 175b tr. řádu.

⁷⁷ § 175b odst. 1 věta druhá tr. řádu.

⁷⁸ Více srov. kapitola 2.5.1 zabývající se problematikou mezního okamžiku sjednání DOVT

⁷⁹ § 314o odst. 1 písm. c) tr. řádu.

⁸⁰ § 314o odst. 4 tr. řádu.

⁸¹ Srov. § 72 odst. 3 tr. řádu.

⁸² § 314p odst. 2 tr. řádu.

odst. 3 a odst. 4 tr. řádu. Proti uvedeným rozhodnutím je v zásadě přípustná stížnost⁸³, která má zpravidla odkladný účinek⁸⁴. Účelem předběžného projednání návrhu na schválení DOVT je, obdobně jako u předběžného projednání obžaloby, předběžná filtrace. Mám však za to, že s ohledem na charakter DOVT se bude jednat o postup, ke kterému se soudy budou uchýlovat pouze výjimečně.

Druhou možností rozhodnutí soudu o návrhu na schválení DOVT je jeho odmítnutí. Důvody pro odmítnutí návrhu na schválení DOVT jsou vyjmenovány demonstrativně v § 314o odst. 1 písm. b) tr. řádu, a sice jsou jimi: „závažné procesní vady, zejména neměl-li obviněný při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce, ačkoli ho podle zákona mít měl, nebo z důvodů uvedených v § 314r odst. 2“. Důvodem pro odmítnutí tak dále dle § 314r odst. 2 tr. řádu může být nesprávnost či nepřiměřenost z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem, případně z hlediska druhu a výše navrženého trestu, nebo ochranného opatření. Dále lze uvažovat o nesprávnosti z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, případně pokud soud zjistí, že došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání DOVT.⁸⁵ V případech, kdy se soud rozhodne pro odmítnutí návrhu na schválení DOVT, nabízí se mu dvě možnosti pro další postup. Soud jednak může oznámit své výhrady SZ a obviněnému, kteří mají možnost navrhnout nové znění DOVT, přičemž s provedením novely č. 333/2020 Sb. soud nově nemusí dle § 314r odst. 3 tr. řádu odročit veřejné zasedání, pokud lze nového znění DOVT dosáhnout ihned. Druhou možností je vrácení věci usnesením do přípravného řízení, přičemž v dalším řízení se ke sjednané DOVT, včetně prohlášení viny obviněným, nepřihlíží.⁸⁶ Na tomto místě zákon ukládá soudu povinnost „označit konkrétní vady nebo skutková zjištění, která byla důvodem odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu“,⁸⁷ přičemž proti takovému usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Jestliže usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu nabylo právní moci, věc se vrací do přípravného řízení.⁸⁸ Souhlasím s názorem Ščerby, který ke zkoumání důvodů pro případné neschválení DOVT soudem uvádí, že se jedná o nesmírně důležitou část v rámci řízení o schválení DOVT. Konstatuje, že jde o pojistku proti kupčení se spravedlností a dodává, že úkolem soudu by mělo být i zkoumání souladu

---

⁸³ S výjimkou přerušení trestního stíhání.

⁸⁴ V případě § 314p odst. 3 písm. a) tr. řádu: „Po předběžném projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu soud rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližší společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný, má-li za to, že sám není příslušný k jejímu projednání,“ není stížnost přípustná.

⁸⁵ § 314r odst. 2 tr. řádu.

⁸⁶ § 314s tr. řádu.

⁸⁷ § 314o odst. 2 tr. řádu.

⁸⁸ § 314o odst. 3 tr. řádu.

skutkového stavu s právní kvalifikací skutku.⁸⁹ Současně považuji za důležité upozornit na odlišnost neschválení DOVT v přípravném řízení a v hlavním líčení dle § 206b tr. řádu. Zatímco pro odmítnutí návrhu na schválení DOVT v přípravném řízení platí shora uvedené, proti neschválení DOVT v hlavním líčení není přípustná stížnost.^{90;91}

Konečně v případě, kdy dojde k přezkumu návrhu na schválení DOVT předsedou senátu, který neshledá důvod pro uchýlení se k nařízení předběžného projednání návrhu na schválení DOVT, případně odmítnutí návrhu, nařídí obligatorně veřejné zasedání k projednání návrhu na schválení DOVT. Jedná se o veřejné zasedání, a nikoliv o hlavní líčení. Jde totiž o odklon od standardního průběhu řízení, kdy principem zjednodušení trestního řízení má být jednodušší forma než konání hlavního líčení a provádění dokazování.⁹² Při rozhodování o návrhu na schválení DOVT ve veřejném zasedání se použijí obecná ustanovení o veřejném zasedání (§ 232 a násl. tr. řádu). Zatímco je obviněný k veřejnému zasedání předvolán, SZ, obhájce obviněného a poškozený jsou pouze vyrozuměni o době a místě řízení.⁹³ Po zahájení veřejného zasedání dojde k přednesení návrhu na schválení DOVT státním zástupcem.⁹⁴ Následně je obviněný předsedou senátu vyzván k tomu, aby se k návrhu vyjádřil. V první části je obviněnému dána volnost, a může se tak vyjádřit ke všem okolnostem spáchaného skutku a sjednané dohody. Druhá část je již vedena formou dialogu, kdy se jej předseda senátu dotáže, zda:

- a) *„rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, zejména zda je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké trestní sazby zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován,*
- b) *prohlášení o tom, že spáchal skutek, pro který je stíhán, učinil dobrovolně a bez nátlaku a byl poučen o svých právech na obhajobu,*
- c) *jsou mu známy všechny důsledky sjednaní dohody o vině a trestu, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým by soud dohodu o vině a trestu schválil, s výjimkou důvodu uvedeného v § 245 odst. 1 větě druhé“.*

---

⁸⁹ ŠČERBA, Filip. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 46-47.

⁹⁰ Srov. § 206b odst. 4 tr. řádu.

⁹¹ Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 32/2022, ze dne 27. 4. 2022.

⁹² ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3634.

⁹³ § 314q odst. 1 tr. řádu.

⁹⁴ § 314q odst. 2 tr. řádu.

Jedná se o informovaný souhlas, který například Sokol přirovnává k informovanému souhlasu typickému pro zdravotnické právo a zdravotnickou praxi.⁹⁵ Prohlášení obviněného je činěno před soudem a musí být náležitě zaprotokolováno.⁹⁶

Nutno upozornit, že i přes úspěšné sjednání DOVT obviněným se SZ, není obviněnému dohoda v této fázi řízení garantována. Ačkoliv je zřejmé, že je zapotřebí, aby sjednanou DOVT mezi SZ a obviněným schválil soud, je to právě SZ, s nímž obviněný dohodu sjednal a právě kterému tr. řád umožňuje vzít návrh na schválení dohody zpět. SZ tak může učinit až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě.⁹⁷ Na rozdíl od SZ zákon v případě obviněného neupravuje možnost odstoupit od sjednané dohody, což dává prostor pro aplikační praxi, aby se s tímto problémem vypořádala. Jelikož se v případě přípustnosti obviněného odstoupit od sjednané dohody jedná o jeden z aplikačních problémů, je mu věnována samostatná kapitola 2.5.2. Na tomto místě lze prozatím uvést, že návrh na schválení DOVT je možné vzít zpět pouze v celém rozsahu, nikoliv částečně. Částečné zpětvzetí přichází v úvahu pouze v případě mnohosti obviněných, kdy dochází k úplnému zpětvzetí výlučně ve vztahu k určitému okruhu osob obviněných, případně obviněného. Současně platí, že zpětvzetí návrhu na schválení DOVT je podáním ve smyslu § 59 odst. 1 tr. řádu.

2.3.2.3 Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Pakliže soud návrh na schválení DOVT neodmítne a současně nebude mít proti sjednané DOVT výhrady, schválí sjednanou dohodu odsuzujícím rozsudkem. Náležitosti takového rozsudku jsou uvedeny v § 314r odst. 4 tr. řádu a jsou jimi: „výrok o schválení dohody o vině a trestu a výrok o vině a trestu, případně ochranném opatření, v souladu s dohodou o vině a trestu“. V případech, kdy povinnost k náhradě škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, není ve sjednané DOVT řešena, má soud možnost postupovat dle § 228 tr. řádu a za předpokladu spolehlivě prokazaného skutkového stavu může nárok poškozenému přiznat. V případech, kdy soud postupuje dle § 228 tr. řádu, má povinnost obviněného o tomto postupu poučit a vyslechnout jej k uplatněným nárokům.⁹⁸ Případně se též nabízí postup dle § 229 tr. řádu, tedy odkázání poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, nebo na řízení před jiným příslušným orgánem.⁹⁹

---

⁹⁵ SOKOL, Tomáš. *Bulletin advokacie* [online], 2023, č. 5, s. 15 [cit. 12. března 2024]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_5_2023_web.pdf.

⁹⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314q [Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3671-3673.

⁹⁷ § 314o odst. 5 tr. řádu.

⁹⁸ Srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1420/22, ze dne 6. 12. 2022.

⁹⁹ Srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 236/23, ze dne 9. 5. 2023.

Přestože lze souhlasit s tím, že role soudu je při uplatnění institutu DOVT značně oslabena, nejedná se o prolomení ústavnosti. I když je soud při rozhodování o dohodě spíše pasivní, konečné rozhodnutí o DOVT zůstává v jeho kompetenci, a tedy v souladu s čl. 90 Ústavy.

2.4 Opravné prostředky

V rámci řízení o DOVT, případně proti rozhodnutí, kterým se DOVT schvaluje, je možno využít určitých opravných prostředků. Některé už byly popsány a rozebrány shora, a proto tato kapitola již nemá za cíl věnovat se opravným prostředkům v případech, kdy nedojde ke sjednání DOVT mezi SZ a obviněným, eventuálně v případech (ne)přípustnosti stížnosti, nýbrž míří na problematiku dovolenosti podání odvolání a úpravu mimořádných opravných prostředků.

Úpravě odvolání u DOVT se v tr. řádu věnuje § 245 odst. 1. V tomto ustanovení lze nalézt dva taxativní důvody přípustnosti řádného opravného prostředku. Prvním případem je situace, kdy soud schválí DOVT rozsudkem, který není v souladu s DOVT, jejíž schválení SZ soudu navrhl. Z uvedeného tak plyne závěr, že obviněný se v podstatě vzdává práva na odvolání, nicméně podmínkou je, aby byl o tomto následku poučen. Osobami oprávněnými podat odvolání jsou SZ, obviněný, případně osoby uvedené v § 247 odst. 2 tr. řádu. Druhým případem, kdy je odvolání přípustné, je situace týkající se poškozeného. Tato je upravena v § 245 odst. 1 větě třetí a zní následovně: *„Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, může poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, podat odvolání pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, ledaže v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydáním bezdůvodného obohacení a tato dohoda byla soudem schválena v podobě, s níž souhlasil“.*

Závěrem v rámci podkapitoly opravných prostředků také několik málo slov k mimořádným opravným prostředkům. Zákonná úprava je v tomto směru relativně strohá, když lze najít úpravu DOVT pouze u obnovy řízení. DOVT je konkrétně zmíněna v § 288 odst. 1 tr. řádu, který stanoví: *„Byla-li pravomocně povolena obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem soudu, kterým byla schválena dohoda o vině a trestu, ..., pokračuje se v přípravném řízení“.* Na tomto místě lze poukázat na nesoulad právní úpravy obnovy řízení a provedené novely č. 333/2020 Sb., na základě které lze nově uzavřít DOVT po podání obžaloby v hlavním líčení. V souladu s právní úpravou obsaženou v § 288 odst. 1 tr. řádu by

tak v případě obnovy řízení mělo dojít k navrácení věci zpět do přípravného řízení. Mám však za to, že logičtějším postupem se jeví pokračování v řízení na podkladě původní obžaloby ve smyslu § 288 odst. 2 tr. řádu.¹⁰⁰ Dalším mimořádným opravným prostředkem, o kterém by se v případě DOVT dalo uvažovat, je institut dovolání. Tento je upraven v § 265b tr. řádu, a ačkoliv v něm DOVT není speciálně upravena, na základě argumentů použitých v případě odvolání¹⁰¹, lze dovést přípustnost i zde. Konečně posledním mimořádným opravným prostředkem je institut stížnosti pro porušení zákona. Tuto je oprávněn podat pouze ministr spravedlnosti u Nejvyššího soudu, a to z důvodů obsažených v § 266 tr. řádu.

2.5 Aplikační problémy

Ačkoliv se v případě DOVT nejedná o institut, který by byl v českém tr. řádu zcela nový, stále se jedná o jeden z nejnovějších institutů spadajících pod konsensuální způsoby vyřizování trestních věcí. I přes jeho několikaletou existenci se stále potýká s řadou interpretačních, respektive aplikačních problémů. Některé vznikly po provedení novely č. 333/2020 Sb., jiné již existovaly před ní. Společným jmenovatelem však zůstává úkol zákonodárce, potažmo rozhodovací praxe se s těmito problémy vypořádat. Nejčastěji skloňovanými nejasnostmi jsou mezní okamžik sjednání DOVT, respektive pro schválení sjednané DOVT soudem, dále otázka oprávněnosti obviněného odstoupit od sjednané DOVT anebo kupříkladu dovolenost opravného prostředku při závažných procesních vadách. Následující odstavce se proto věnují právě jmenovaným problémům a snaží se o poskytnutí jejich řešení.

2.5.1 Mezní okamžik sjednání dohody o vině a trestu

Společně s novelou č. 333/2020 Sb. byla do tr. řádu v § 206b zavedena již zmiňovaná možnost sjednání DOVT i na počátku hlavního líčení. Předseda senátu má tak nyní povinnost zvážit vhodnost uzavření DOVT a po přednesení obžaloby SZ případně poučit strany o možnosti takového postupu a o důsledcích s tím spojených. I s ohledem na formálně systematické zařazení tohoto nového ustanovení se nabízí domněnka, že by ke sjednání DOVT v rámci hlavního líčení mělo docházet na jeho počátku. Současně, vezmeme-li v potaz ono systematické zařazení zmíněného ustanovení, dalo by se vyvozovat, že k pozdějšímu sjednání DOVT by soud neměl přihlížet, jelikož by tím jednal v rozporu se snahou zákonodárce o zjednodušení dokazování znamenající rychlejší a hospodárnější řízení. Negativně se

---

¹⁰⁰ Shodně srov. např. BOHUSLAV: *Dohoda o vině a trestu...*, s. 163.

¹⁰¹ Zejména argumenty obsažené v kapitole 2.5.3 Dovolnost opravného prostředku při závažných procesních vadách.

k pozdějšímu¹⁰² schválení DOVT vyjádřil i Nejvyšší soud, který uvedl, že právě ono systematické zařazení ust. § 206b tr. řádu „svědčí pro závěr, že tento postup je možný a vhodný především na počátku hlavního líčení před zahájením dokazování soudem prvního stupně“.¹⁰³ Odpověď na přípustnost pozdějšího sjednání DOVT však není zcela jednoznačně záporná.

Stejně jako později v případě prohlášení viny, tak i u DOVT je zapotřebí zkoumat hlediska právní přípustnosti a účelu institutu. Co do první zmíněné kategorie, tedy právní přípustnosti, mám za to, že v rámci současné právní úpravy nic nenasvědčuje tomu, že by nebylo možné DOVT sjednat v pozdějších fázích trestního řízení než na počátku hlavního líčení. Byť je tento institut, konkrétně jeho ust. § 206b zařazen do hlavy třinácté, hlavního líčení, oddílu třetího a konečně počátku hlavního líčení, nelze se omezovat pouze na formálně systematický výklad. Pouhý argument nepřípustnosti sjednání DOVT v pozdější fázi trestního řízení s odkazem na systematické zařazení daného ustanovení se mi jeví jako vágní, a nikoliv dostatečně přesvědčivý. Současně lze přisvědčit argumentaci Ščerby, že by se mohlo jednat o připuštění určitého prvku koncentrace, který však nemá dostatečnou zákonnou oporu.¹⁰⁴ Zastávám proto názor, že z pohledu první zkoumané kategorie by pozdější uzavření DOVT nebylo v rozporu se zákonem.

K účelnosti sjednání DOVT v pozdější fázi trestního řízení je třeba přistupovat individuálně ve vztahu ke každému jednotlivému případu. Jak již bylo několikrát zmíněno, charakterovým rysem DOVT je její hospodárnost a snaha o zrychlení trestního řízení, které by pro obviněného mohlo potažmo znamenat mírnější sankci. Je proto namístě připustit, že k tomu, aby skutečně došlo k naplnění potenciálu DOVT v plné míře, je třeba k jejímu sjednání přistoupit co možná nejdříve, ideálně v rámci přípravného řízení, případně po zahájení hlavního líčení. V opačném případě by tak mohla nastat situace, kdy by se snaha o sjednání DOVT v pozdější fázi trestního řízení nesečkala s úspěchem s ohledem na nenaplnění zamýšleného účelu DOVT. Lze si nicméně představit i situace, kdy sjednáním DOVT v pozdější fázi trestního řízení, popřípadě v odvolacím řízení, dojde k naplnění účelu tohoto institutu. Tyto situace mohou nastat zejména v případech složitých trestních věcí, ve kterých je nutno provádět rozsáhlé dokazování, které je nadto případně spojeno i s opakovaným odročováním hlavního líčení, respektive v obdobných případech v rámci řízení o odvolání, případně v dalších navazujících řízeních. Mám za to, že například právě v takových případech by mohlo dojít

---

¹⁰² Myšleno později než na počátku hlavního líčení.

¹⁰³ Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 32/2022, ze dne 27. 4. 2022, bod 12.

¹⁰⁴ ŠČERBA, Filip. Využitelnost dohody o vině a trestu a prohlášení viny v jednotlivých stádiích trestního řízení. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 2023, roč. 69, č. 3, s. 119.

k naplnění zamýšleného účelu institutu DOVT, byť by k němu došlo později než na počátku hlavního líčení. Ať už by onen účel dohody ve smyslu předchozí věty znamenal větší hospodárnost vyúsťující v odpadnutí nutnosti provádět rozsáhlé dokazování, či v zákonnou nemožnost obviněného v rozsahu sjednané a schválené DOVT podat opravný prostředek.

Po důkladném rozboru právní úpravy z pohledu mezního okamžiku sjednání DOVT tak zastávám názor, že její sjednání by mělo být možné i v pozdějších fázích trestního řízení. I s ohledem na nenárokovost institutu DOVT platí, že konečné slovo při schvalování sjednané dohody bude mít soud a bude právě na něm, aby posoudil (ne)naplnění účelu DOVT.

2.5.2 Oprávněnost obviněného odstoupit od sjednané dohody o vině a trestu

Jak již bylo zmíněno, tr. řád dává SZ možnost odstoupit od již sjednané DOVT s obviněným, a to nejpozději do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Ačkoliv se nabízí úvaha, že by totožnou možností měl disponovat i obviněný, právní úprava v tomto směru mlčí.

Zastávám názor, že obviněný by rovněž měl disponovat možností odstoupit od již sjednané dohody, a to zejména s ohledem na základní zásady trestního řízení a rovnost stran. Byť by v případech, kdy obviněný odstoupí od sjednané dohody mohlo docházet k průtahům v řízení, které jsou s ohledem na charakter institutu DOVT nežádoucí, stejný argument však svědčí proti dovolené možnosti odstoupení od sjednané dohody SZ. Nadto by zákazem odstoupit od sjednané dohody, ať už se jedná o SZ či obviněného, došlo k rozporu se smyslem a účelem institutu DOVT, který je typický svou dohodovostí, zakládá se na dobrovolnosti a současně je i u něj třeba respektovat princip *nemo tenetur se ipsum accusare*. Tento závěr lze též doplnit o poznatek Hrušákové a Jiříčka, kteří k této problematice uvádějí, že v případě odvolání souhlasu obviněného s dohodou by soud správně neměl DOVT schválit pro její nesprávnost, jelikož by nebyla splněna obligatorní podmínka souhlasu obviněného s dohodou.¹⁰⁵ K možnosti obviněného odstoupit od již sjednané dohody se rovněž přiklání i Říha.^{106;107}

Oprávněností obviněného odstoupit od již jednou sjednané DOVT se musel rovněž zabývat i soud. Jeden z prvních případů tohoto druhu lze nalézt v usnesení Okresního soudu v Tachově sp. zn. 9 T 35/2015, ze dne 4. 6. 2015. V tomto rozhodnutí okresní soud neschválil DOVT uzavřenou v sídle Okresního státního zastupitelství v Tachově a věc vrátil zpět do

¹⁰⁵ HRUŠÁKOVÁ, Milana, JIŘÍČEK, Pavel. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 40-41.

¹⁰⁶ ŘÍHA, Jiří. § 314o [Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o jeho odmítnutí]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3643.

¹⁰⁷ Srov. KRÁL, Vladimír. *Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu. Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 20, s. II.

přípravného řízení. Ačkoliv obviněný dobrovolně uzavřel DOVT, písemným prohlášením od této dohody následně odstoupil, a při veřejném zasedání toto odstoupení zopakoval a uvedl důvody pro takové rozhodnutí. SZ podal proti usnesení Okresního soudu v Tachově stížnost, ve které uvedl, že oprávněnost obviněného odstoupit od již sjednané dohody by byla v rozporu se základními zásadami trestního řízení, kdy obviněný DOVT uzavřel dobrovolně, bez nátlaku a současně, že jejímu uzavření předcházela informovaný souhlas o následcích, které se s uzavřením DOVT pojí. Soud, který rozhodoval o dané stížnosti, byl Krajský soud v Plzni. Ten však potvrdil správnost výroku napadeného usnesení a stejně tak i správnost postupu řízení, které mu předcházelo. Krajský soud současně uvedl, že: „*dohoda o vině a trestu výsledek projevu vůle dvou stran a pokud jedné ze stran (státnímu zástupci) je umožněno od dohody následně jednostranně odstoupit, musí takové právo náležet i straně druhé (obviněnému). Jiný výklad by znamenal porušení principu rovnosti stran.*“¹⁰⁸

I když by se mohlo zdát, že panuje obecná shoda ohledně oprávněnosti obviněného odstoupit od sjednané DOVT, považují přece jen za vhodné *de lege ferenda*, toto právo obviněného výslovně uvést v tr. řádu. Explicitním zakotvením tohoto práva a případných zákonných podmínek, jakož i mezního okamžiku pro odstoupení od sjednané DOVT, by došlo k vyloučení veškerých pochybností v případě potenciálních budoucích sporů na uvedené téma.

2.5.3 Dovolnost opravného prostředku při závažných procesních vadách

Z právní úpravy opravných prostředků u DOVT je zjevná významná limitace důvodů pro dovolnost podání odvolání. Slovy zákona jím je v případě obviněného pouze situace, kdy rozsudek není v souladu s DOVT, jejíž schválení SZ soudu navrhl.¹⁰⁹ Nabízí se tak otázka, zda je obviněný oprávněn podat odvolání co do rozsahu procesních vad, kterými došlo k závažnému porušení jeho procesních práv. Pod vadami ve smyslu předchozí věty si lze představit případy, kdy obviněný není zastoupen obhájcem, ačkoliv se jedná o případ nutné obhajoby, dále situace, kdy je na obviněného vyvíjen nepřipustný nátlak k uzavření dohody, a jde tedy o jednání v rozporu s právem na spravedlivý proces¹¹⁰, nebo konečně příklad věcné nebo místní nepřislušnosti rozhodujícího soudu. Odpověď na položenou otázku, tedy minimálně na základě jazykového výkladu ust. § 245 odst. 1 tr. řádu, je záporná.

Mám za to, že se nelze omezovat pouze na jazykový výklad daného ustanovení a v popsáných případech a v situacích jim obdobných, nelze ke sjednané DOVT přihlídnout a dohoda sjednaná za uvedených podmínek nemůže obstát. Ke shodnému názoru se kloní

---

¹⁰⁸ Usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 6 To 239/2015, ze dne 15. 7. 2015.

¹⁰⁹ § 245 odst. 1 tr. řádu.

¹¹⁰ Čl. 6 Úmluvy.

i Říha, který dodává, že v případě závažné procesní vady, resp. odklonění se od postupu dle § 314 odst. 3 tr. řádu, bude rozhodnutí schvalující DOVT trpět vadou, které v případě podání opravného prostředku neobstojí.¹¹¹ Jedná se tak o mezeru v zákoně, se kterou se bude muset aplikační praxe vypořádat.

Domnívám se však, že by bylo vhodné *de lege ferenda* zákon v tomto směru upravit a výslovně připustit možnost podání odvolání i u závažného porušení procesních práv obviněného předcházející schválení DOVT. V opačném případě, tedy v situaci, kdy by zákonodárce v takových situacích brojil proti dovolenosti odvolání, případně by tuto možnost výslovně vyloučil, došlo by tím k porušení práva obviněného na spravedlivý proces. V nastíněné situaci by rovněž platilo, že jediným opravným prostředkem by tak byla stížnost pro porušení zákona, což je však mimořádný opravný prostředek, který náleží do pravomoci ministra spravedlnosti.¹¹² Bohuslav rovněž přiléhavě poukazuje na fakt, že byť je DOVT charakteristická pro svou rychlost, hospodárnost a efektivitu, nemělo by být těchto atributů dosahováno na úkor spravedlivého procesu.¹¹³

2.6 Dohoda o vině a trestu v číslech

Velice zajímavý náhled na DOVT a její vývoj na území České republiky je skrze čísla. Za zajímavý ho lze označit proto, jelikož jak bude níže znázorněno a blíže rozvedeno, zejména zákon č. 333/2020 Sb. se zdá být značným impulsem pro klonění se pro tento konsensuální způsob vyřizování trestních věcí. Z toho důvodu je tato kapitola věnována rozboru dat týkajících se DOVT v rámci jednotlivých let.¹¹⁴ Zkoumané časové období je záměrně zvoleno od roku 2015 do roku 2022, jelikož DOVT byla do tr. řádu zavedena v roce 2012, přičemž do roku 2015 jí bylo využíváno zcela sporadicky a určitý progres je patrný až z pozdějších let. Ve vztahu k nízké popularitě DOVT v rozmezí let 2012 a 2015, mám za to, že důvodem pro jeho nízké využití lze shledat v novosti tohoto institutu v tr. řádu. Časové období tří let současně dělí rok 2015 od roku 2018, kdy došlo k uzavření Memoranda mezi Českou advokátní komorou

---

¹¹¹ ŘÍHA, Jiří, PÚRY, František. Aktuální problémy aplikační praxe při uplatňování institutu dohody o vině a trestu. In: FIRŠTOVÁ, Jana (eds.). *Zločin a trest v 21. století: aktuální témata trestní politiky a trestního práva: pocta Heleně Váňkové*. Praha: Institut forenzních, bezpečnostních studií a managementu, 2021, s. 246.

¹¹² Srov. HRUŠÁKOVÁ, Milana, JIŘÍČEK, Pavel. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu...*, s. 42.

¹¹³ BOHUSLAV: *Dohoda o vině a trestu...*, s. 163.

¹¹⁴ Tabulka je vytvořena na základě vlastního zpracování a pochází z dat dostupných ze Zpráv o činnosti státního zastupitelství za jednotlivé roky. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz>. Druhou statistikou, kde lze nalézt informace k DOVT je statistika CSLAV, která však vykazuje mnohonásobně vyšší počty návrhů na schválení DOVT a představuje tak rozpor mezi daty evidovanými NSZ a těmi evidovanými na portále justice.cz, dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-agend.html>. V práci tak pracuji pouze s daty dostupných ze Zpráv o činnosti státního zastupitelství za jednotlivé roky.

a Nejvyšším státním zastupitelstvím, což také mohl být částečný impuls pro využívání dohodovacího institutu, jak bude později rozebráno.

Tabulka č. 2 – Dohoda o vině a trestu a vývoj její četnosti¹¹⁵

Rok	Obžalováno nebo podán návrh na potrestání [u PO]	Návrhy na schválení DOVT ve vyšetřování u FO [u PO]	Návrhy na schválení DOVT ve zkráceném přípravném řízení u FO [u PO]	Návrhy na schválení DOVT celkem
2015	84 327 [192]	107 [1]	6 [0]	114
2016	78 131 [187]	89 [0]	6 [0]	95
2017	70 811 [238]	110 [1]	6 [0]	117
2018	69 965 [260]	135 [4]	4 [0]	143
2019	70 579 [315]	154 [12]	6 [0]	172
2020	61 852 [268]	249 [18]	20 [0]	287
2021	58 717 [257]	506 [34]	25 [0]	565
2022	62 459 [197]	613 [37]	19 [0]	669

[Zdroj: Zprávy o činnosti státního zastupitelství – vlastní zpracování]

V případech prvního sloupce lze pozorovat vcelku konstantní čísla, tedy až na poslední tři roky. V roce 2020 je patrný zhruba 12% úbytek v počtu obžalovaných osob, respektive osob, na něž byl podán návrh na potrestání. Statistická data, prezentovaná v tabulce č. 2, poukazují na vzestupný trend využívání DOVT v praxi, který je patrný z let 2021 a 2022, tedy s nabytím účinnosti zákona č. 333/2020 Sb. Do té doby bylo procentuální zastoupení návrhů na schválení DOVT zcela minimální.¹¹⁶ Procentuální nárůst návrhů na schválení DOVT, v poměru s podáním obžaloby nebo návrhu na potrestání, je zhruba půlprocentní oproti předchozím rokům, respektive lze pozorovat téměř dvojnásobný nárůst počtu návrhů na schválení DOVT mezi lety 2020 a 2021. Byť se stále jedná o nízké procento využití DOVT (zhruba 1 %), zejména například v porovnání s USA (až 98 % (*sic!*) srov. kapitola 2.2), pakliže by tento vzestupný trend pokračoval i nadále, lze s jednotlivými roky očekávat o poznání příznivější statistiku svědčící ve prospěch DOVT. Ačkoliv již zmiňované memorandum o součinnosti mezi ČAK a NSZ nelze považovat za právně vynutitelné, mám za to, že i podepsání tohoto

¹¹⁵ Terminologická poznámka – „FO“ je zkratka pro fyzické osoby; „PO“ je zkratka pro právnické osoby.

¹¹⁶ 2015 – 0,14 %; 2016 – 0,12 %; 2017 – 0,17 %; 2018 – 0,20 %; 2019 – 0,24 %; 2020 – 0,46 %; 2021 – 0,96 %; 2022 – 1,07 %.

memoranda mohlo vést k mírnému nárůstu návrhů na schválení DOVT mezi lety 2018 a 2020. Nízkou využitelnost DOVT v případech zkráceného přípravného řízení si vysvětlují nepraktičností sjednávání dohody v tomto typu řízení. Ačkoliv má SZ možnost v případě sjednávání dohody ve zkráceném přípravném řízení prodloužit lhůtu tohoto řízení ze standardních dvou týdnů až o dalších 30 dnů, právě i z dostupných dat je patrné, že se tak děje vskutku sporadicky. Sjednání dohody v tomto typu řízení by pro SZ totiž znamenalo několikanásobně administrativně náročnější postup, a stejně tak z pohledu soudu je schůdnější vydat trestní příkaz v porovnání se svoláním veřejného zasedání pro projednání dohody.

Z analýzy dat, týkajících se právnických osob, lze vyvodit, že návrhy na schválení DOVT taktéž zaznamenávají vzrůstající tendenci. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že počet návrhů na schválení DOVT je v těchto případech minimální, opak je pravdou. Při srovnání procentuálního zastoupení návrhů na schválení DOVT u fyzických osob a osob právnických vyplývá mnohonásobně větší procentuální zastoupení návrhů na schválení DOVT právě u právnických osob. Vyjádřeno v číslech, tak například v roce 2022 tvořily návrhy na schválení DOVT u právnických osoby 18,78 % z celkového počtu obžalovaných osob, respektive osob, na něž byl podán návrh na potrestání. V porovnání s totožným rokem u fyzických osob, kde se jednalo o pouhé procento, se tak jedná o markantní rozdíl.

Ve vztahu k prezentovaným statistickým datům lze závěrem shrnout, že účinností novely č. 333/2020 Sb. došlo nepochybně k nárůstu počtu návrhů na schválení DOVT. Cíl zákonodárce zatraktivnit tento dohodovací institut se tak s provedenou novelou naplnil a bude velmi zajímavé pozorovat jednotlivá data a jejich vývoj v budoucím čase. Mám za to, že s novelou č. 333/2020 Sb., a i s ohledem na snahu o popularizaci memoranda¹¹⁷, bude docházet k častějšímu využívání DOVT, která má potenciál značně urychlit a zhošpodárnit trestní řízení. V případě častějšího využívání DOVT tak lze pouze apelovat na dodržování práv obviněného při sjednávání dohody.

---

¹¹⁷ KOCINA, Jan. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu. *Bulletin advokacie*, 2020, roč. 27, č. 11, s. 17-19. Dále srov. READAKCE AD. *Advokáti a státní zástupci hodnotili dopady společného Memoranda v praxi* [online]. advokatnidenik.cz 1. června 2022 [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/06/01/statni-zastupci-a-advokati-hodnotili-prakticke-dopady-spolecneho-memoranda/>.

3 Prohlášení viny

Jak již zaznělo v rámci úvodní kapitoly, v souvislosti s novelou doznal tr. řád řady změn, kdy mimo jiné došlo k rozšíření konsensuálních způsobů vyřizování trestních věcí. Konkrétně byl do tr. řádu zakotven institut prohlášení viny,¹¹⁸ někdy označovaný také jako „malá dohoda“. Na úvod lze uvést, že se jedná o institut, který je subsidiární vůči DOVT.¹¹⁹

3.1 Historie prohlášení viny

Snaha o zavedení prohlášení viny do tr. řádu byla patrná již v letech 2005 a 2006, kdy se tento institut objevil v textu vládního návrhu zákona projednávaného Parlamentem ČR, který byl schválen Poslaneckou sněmovnou po třech čteních dne 30. 11. 2005.^{120;121} Formálně systematické zařazení bylo totožné s tím, jak jej známe dnes, a sice se jednalo o zařazení do hlavy třinácté, čtvrtého oddílu tr. řádu, který nesl název „řízení o prohlášení viny obžalovaným“. Konkrétně pak bylo prohlášení viny vymezeno v ustanoveních § 206a až § 206d tr. řádu.¹²²

V rámci navrhované úpravy mělo jít o velice striktní konsensuální způsob řešení trestních věcí. Nicméně to, zda by prohlášení viny obžalovaným bylo soudem přijato, by záleželo nejen na soudu, ale rovněž i na dalších podmínkách, které by musely být kumulativně splněny s oním prohlášením. Jednou z těchto podmínek byl i souhlas SZ s takovým prohlášením. Konkrétní výčet podmínek byl obsažen v § 206c Návrhu zákona, dle kterého mohl soud „přijmout návrh obžalovaného po prohlášení viny a vyhlásit odsuzující rozsudek bez provedení dokazování nebo jen s omezeným rozsahem dokazování pouze tehdy, pokud okolnosti spáchání trestného činu nevzbuzovaly pochybnosti, státní zástupce s návrhem obžalovaného učiněným na základě prohlášení viny bez výhrad souhlasil a účelu řízení již bylo dosaženo.“¹²³

---

¹¹⁸ § 206c tr. řádu.

¹¹⁹ Srov. návětí § 206c odst. 1 tr. řádu.

¹²⁰ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Usnesení Poslanecké sněmovny č. 1999 z 51. schůze 30. listopadu 2005* [online]. psp.cz, 30. listopadu 2005 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=32855&pdf=1>.

¹²¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 746. Nov. z. trest. zák. a trest. odpov. práv. osob – související* [online]. psp.cz, 4. období, 2002–2006 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=746>.

¹²² Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 746/1, část č. 1/4; Usnesení UPV k tisku 746/0* [online]. psp.cz, 4. období, 2002–2006 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=1>.

¹²³ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Pozměňovací a jiné návrhy k vládnímu návrhu zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim* [online]. psp.cz, 2005 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=13066&pdf=1>.

Nicméně netrvalo dlouho a dne 8. 2. 2006 došlo senátem k zamítnutí Návrhu zákona.¹²⁴ Ačkoliv v té době mělo do jisté míry jít o nahrazení doposud neexistující DOVT, k následnému přijetí ze strany sněmovny již nedošlo.¹²⁵

3.2 Současná právní úprava

Zákonem č. 333/2020 Sb. s účinností od 1. 10. 2020 došlo k zavedení institutu prohlášení viny do trestního řádu v podobě, v jaké ho známe dnes. Jedná se o institut, který je nový a který je vytržen z konceptu rekodifikace trestního práva procesního. Není proto divu, že se s tímto institutem počítá i v rámci návrhu nového tr. řádu.^{126;127} Jak mimo jiné vyplývá i z důvodové zprávy, lze prohlášení viny považovat za pomyslný mezistupeň mezi DOVT a označením skutečností za nesporné.¹²⁸ Zatímco u DOVT je zapotřebí, aby se strany dohodly jak na vině, tak i na trestu, u institutu prohlášení viny postačí, pokud bude panovat shoda v otázce viny. Slovy zákona se konkrétně jedná o možnost obžalovaného prohlásit, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě.¹²⁹ Právě v těchto případech zákon umožňuje obžalovanému využít tohoto institutu a prohlásit svou vinu. Z důvodové zprávy dále plyne i omezení pro využití prohlášení, a sice, že se může týkat „*jak skutkových otázek, tak i právní kvalifikace, nikoli však trestu nebo ochranného opatření*“.¹³⁰ Důvodem a hlavní motivací zákonodárce pro zavedení tohoto institutu byla v souvislosti se zásadou hospodárnosti snaha o zrychlení a zefektivnění řízení a snaha o vyšší míru zapojení stran do procesu řízení před soudem, zvláště pak na počátku hlavního líčení.

---

¹²⁴ Senát Parlamentu České republiky. *Usnesení Senátu z 9. schůze dne 8. února 2006* [online] senat.cz, 8. února 2006 [cit. 12. května 2023]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=36584>.

¹²⁵ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Záznam z hlasování 54. schůze, 420. hlasování, 21. března 2006, Nov. z. trest. zák. a trest. odpov.práv. osob* [online]. psp.cz, 21. března 2006 [cit. 12. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=43379>.

¹²⁶ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 466/0, předloženému v 8. volebním období sněmovny* [online]. [cit. 12. července 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161038>, s. 17.

¹²⁷ Ministerstvo spravedlnosti. *Rekodifikace trestního práva procesního – Aktuální verze návrhu nového trestního řádu* [online]. justice.cz [cit. 13. července 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>.

¹²⁸ Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 797/2021, ze dne 31. 8. 2021, bod 21.

¹²⁹ § 206c odst. 1 tr. řádu.

¹³⁰ Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 466/0, s. 17.

3.2.1 Oprávnění prohlásit vinu

Prohlášení viny je typické tím, že se jedná o osobní právo, což v praxi znamená, že prohlásit vinu za obžalovaného nemůže jeho obhájce.^{131;132} Jelikož ZTPO neobsahuje ve vztahu k prohlášení viny speciální úpravu, lze mít za to, že prohlásit vinu může i obžalovaná právnická osoba. V takových případech je oprávnění prohlásit vinu za obžalovanou právnickou osobu svěřeno do pravomoci osobě, která je oprávněna jednat za právnickou osobu v řízení před soudem. Typicky se bude jednat o člena statutárního orgánu právnické osoby, jejího zaměstnance, vedoucí odštěpného závodu, nebo jejího prokuristu.¹³³ Stále je však nutno mít na paměti nemožnost učinění takového prohlášení obhájcem.

Stejně jako absentuje úprava prohlášení viny u osob právnických, není tomu jinak ani u mladistvých. Byť z § 63 ZSVM plyne zákaz v řízení ve věci mladistvého, který nedovrší osmnáct let věku, vydat trestní příkaz, případně sjednat dohodu o vině a trestu, o prohlášení viny ZSVM mlčí. Institut prohlášení viny je s ohledem na nezbytné náležitosti předcházející jejímu přijetí soudem poněkud specifickým institutem. V tomto směru mám na mysli podmíněnost přijetí prohlášení souhlasem obžalovaného s právní kvalifikací skutku uvedenou v obžalobě. Přikláním se tak k názoru a úvahám Šellenga, který poukazuje právě na problematiku souhlasu s právní kvalifikací, který se s prohlášením viny pojí. Nelze tak nesouhlasit s jeho apelací na citlivé posuzování každého jednotlivého případu, zejména pak s jeho důrazem na pečlivé zvažování úrovně vyspělosti konkrétního jedince.¹³⁴ Dílčím závěrem k problematice prohlášení viny mladistvými tak dodám, že ačkoliv se v případě mladistvých jedná o důvod nutné obhajoby,¹³⁵ považuji za víc než vhodné, aby prohlášení viny mladistvým bylo výslovně omezeno minimálně stejně tak, jako tomu je v případě DOVT.

3.2.2 Proces prohlášení viny

Vůbec prvnímu poučení o právu obžalovaného prohlásit svou vinu se obžalovanému dostává společně s doručením obžaloby. V souladu s § 196 odst. 2 tr. řádu upozorní předseda senátu obžalovaného společně s doručením opisu obžaloby na možnost vyjádření se ke skutečnostem uvedeným v obžalobě, včetně toho, zda má zájem v souladu s písmenem b) daného ustanovení, uzavřít se SZ DOVT nebo zda chce v hlavním líčení prohlásit svou vinu.

---

¹³¹ Srov. § 196 odst. 3 a § 206a odst. 2 tr. řádu.

¹³² Potvrzení tohoto tvrzení lze nalézt například i v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 201/2023, ze dne 15. 3. 2023, bod 6.

¹³³ Srov. § 34 ZTPO ve spojení s § 21 o. s. ř.

¹³⁴ ŠELLENG, Dalibor. Vybrané otázky institutu prohlášení viny v hlavním líčení. *Bulletin advokacie* [online], 2022, roč. 29, č. 9, s. 35-36 [cit. 7. února 2024]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_9_2022_web.pdf.

¹³⁵ § 42a ZSVM.

Společně s tímto upozorněním je obžalovaný poučen o následcích spojených s jednotlivými vyjádřeními.¹³⁶ Pakliže se rozhodne obžalovaný některého z uvedených vyjádření využít, musí tak učinit ve stanovené lhůtě.¹³⁷

Druhé poučení o možnosti prohlásit svou vinu obžalovaný dostává po zahájení hlavního líčení. V případě, kdy obžalovaný využil možnosti a vyjádřil se k obžalobě dle § 196 odst. 2 tr. řádu, dotáže se jej předseda senátu, zda na takovém vyjádření trvá.¹³⁸ Ačkoliv to zákon výslovně neřeší, lze z uvedeného vyvodit, že písemné vyjádření k obžalobě dle § 196 odst. 2 tr. řádu je třeba následně stvrdit ústně na počátku hlavního líčení, jelikož v opačném případě jej soud nebude moci přijmout.¹³⁹ Mezi další obligatorní důvody pro nepřijetí prohlášení viny obžalovaným, jimiž je soud vázán, lze bezpochyby zařadit i situaci, kdy takovéto prohlášení není v souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo zjistí-li soud, že v předchozím řízení došlo k závažnému porušení práv obviněného. Naopak mezi fakultativní důvody, kdy soud nemusí prohlášení viny přijmout, lze jmenovat situace, ve kterých soud takový postup nepovažuje za vhodný s ohledem na okolnosti případu a vyjádření ostatních stran¹⁴⁰ anebo situaci, kdy došlo k prohlášení viny pro účely sjednání DOVT, která však nebyla sjednána. Výjimkou z poslední jmenované situace by byla žádost obžalovaného, aby jím učiněné prohlášení bylo posouzeno jako prohlášení viny podle § 206c tr. řádu.¹⁴¹ Současně platí, že jelikož se jedná o prohlášení, které je v zásadě činěno na počátku hlavního líčení, a tedy před začátkem dokazování, nelze takové prohlášení považovat za výpověď obžalovaného dle § 207 tr. řádu. V případech, kdy však soud prohlášení nepřijme, má dále povinnost k takovému prohlášení nepřihlížet.¹⁴²

3.2.3 Rozsah prohlášení viny

Ze zákona vyplývá, že obžalovaný může prohlásit svou vinu ve vztahu ke všem skutkům uvedeným v obžalobě, případně se jeho prohlášení může vztahovat pouze k některým z těchto skutků. Nezbytnou podmínkou je nicméně i souhlas s právní kvalifikací skutků uvedenou v obžalobě.¹⁴³ V praxi si tak lze představit situaci, kdy obžalovaný projeví vůli směřující k naplnění předpokladů pro prohlášení své viny a současně se vyjádří negativně ve vztahu k právní kvalifikaci uvedené v obžalobě (například snaha o popření jednočinného souběhu). V těchto případech však nelze takový projev vůle považovat za prohlášení viny ve smyslu §

---

¹³⁶ § 196 odst. 3 tr. řádu.

¹³⁷ § 196 odst. 2 tr. řádu.

¹³⁸ § 206a tr. řádu.

¹³⁹ K danému názoru se přiklání i Šelleng. ŠELLENG: *Vybrané otázky institutu prohlášení viny...*, s. 32.

¹⁴⁰ Druhou skupinou důvodů uvedených v § 206c odst. 5 tr. řádu, je skupinou fakultativní.

¹⁴¹ § 206b odst. 4 tr. řádu.

¹⁴² § 206c odst. 8 tr. řádu.

¹⁴³ Tamtéž, odst. 1.

206c odst. 1 tr. řádu, nýbrž by se dalo uvažovat o prohlášení určitých skutečností za nesporné dle § 206d tr. řádu.

Pokud obžalovaný tedy učiní takové prohlášení, které odpovídá § 206c odst. 1 tr. řádu, bude soud postupovat přiměřeně podle § 314q odst. 3 tr. řádu.¹⁴⁴ Předseda senátu se tedy dotáže obžalovaného, zda rozumí svému prohlášení, zejména zda: „*je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké trestní sazby zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován.*“ Dále je nezbytné poučení soudu a prohlášení obžalovaného o tom, že své prohlášení „*učinil dobrovolně a bez nátlaku a byl poučen o svých právech na obhajobu.*“ V neposlední řadě pak nesmí absentovat poučení soudu a prohlášení obžalovaného o tom, že se obžalovaný „*vzdává dokazování skutečností obsažených v prohlášení a práva podat odvolání proti těmto skutečnostem.*“

Další obligatorní náležitostí před rozhodnutím soudu o přijetí prohlášení je zjištění stanoviska SZ, poškozeného a zúčastněné osoby, pokud jsou tito přítomni při hlavním líčení.¹⁴⁵

3.2.4 Procesní důsledky prohlášení viny

Procesní důsledky prohlášení viny jsou stanoveny v § 206c odst. 6 a odst. 7 tr. řádu. Z § 206c odst. 6 tr. řádu vyplývá, že v případech, kdy obžalovaný prohlásí svou vinu a soud rozhodne, že takové prohlášení přijímá, vydá soud usnesení, ve kterém uvede, že v rozsahu prohlášení viny obžalovaným se dokazování neprovede. Dokazování tak bude provedeno pouze v rozsahu, v jakém nedošlo k prohlášení viny. Současně ale platí, že prohlášením viny a následným přijetím ze strany soudu není dotčena možnost vyslyšet obžalovaného k účasti jiných osob na spáchaném skutku, ohledně kterého prohlásil vinu. Z uvedeného ustanovení tak plyne zákaz soudu vyslyšet obžalovaného ohledně skutečností obsažených v prohlášení viny, s výjimkou výslechu obžalovaného k účasti jiných osob na spáchaném skutku. Prvním důvodem pro tento zákaz se jeví nevhodnost přijetí prohlášení v případě nutnosti výslechu obžalovaného k předmětným skutečnostem. Druhý důvod pak plyne z § 206c odst. 7 tr. řádu, a sice se jedná o bezpředmětnost výslechu s ohledem na nemožnost odvolání již jednou přijatého prohlášení.¹⁴⁶

Druhý procesní následek prohlášení viny vyplývá z ustanovení § 206c odst. 7 tr. řádu. V tomto ustanovení lze nalézt rovnou dvě procesní konsekvence, přičemž první z nich byla již nastíněna v předchozím odstavci. První věta § 206c odst. 7 tr. řádu stanoví, že soudem přijaté prohlášení nelze odvolat. Jazykovým výkladem lze dojít k závěru, že se předmětná věta daného

---

¹⁴⁴ Tamtéž, odst. 2.

¹⁴⁵ Tamtéž, odst. 3.

¹⁴⁶ ŠELLENG: *Vybrané otázky institutu prohlášení viny...*, s. 34-35.

ustanovení vztahuje k osobě obžalovaného. Na tomto místě tak vyvstává otázka, zda stejná nemožnost odvolání již jednou přijatého prohlášení viny dopadá i na soudy. Danou aplikační nejasností se zabývají Mulák s Provažníkem, kteří na základě výkladu *per analogiam* k § 206c odst. 5 tr. řádu, docházejí k závěru, že by soudy měly disponovat možností dodatečně odmítnout již jednou přijaté prohlášení. Tento svůj závěr dále podporují argumentem, že: „*Opačný závěr by byl v rozporu se zásadou materiální pravdy i volného hodnocení důkazů a nesloužil by žádnému, byť i jen přibližně významnému legitimnímu cíli. Samotným účelem prohlášení viny je, jak uvedeno výše, zrychlení a zjednodušení hlavního líčení. Tento účel nemůže nikdy převážit nad účelem zjištění pravdy a vyloučení odsouzení nevinného*“.¹⁴⁷ Zastávám totožný názor a nadto mám za to, že by měl zákonodárce v rámci budoucích novelizací tento problém adresovat.

V druhé větě § 206c odst. 7 tr. řádu je stanoveno, že: „*skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze napadat opravným prostředkem*“. Nemožnost obžalovaného napadnout skutečnosti uvedené v prohlášení viny vyplývá i z úpravy řízení o odvolání, kde v § 246 odst. 1 písm. b) tr. řádu je stanovena nepřipustnost podání odvolání co do výroku o vině v rozsahu, v jakém soud přijal prohlášení obžalovaného. Pokud by nicméně obžalovaný i přesto v daném rozsahu odvolání podal, musel by soud postupovat dle § 253 odst. 1 tr. řádu a takové odvolání usnesením zamítnout. Jednalo by se totiž o odvolání podané neoprávněnou osobou, a proto by v takovém případě byl vyloučen postup dle § 254 odst. 2 tr. řádu. Ačkoliv je tak ustanovení § 206c odst. 7 tr. řádu výjimkou z obecného principu dvojinstančnosti trestního řízení, stále se jedná o institut, který zcela respektuje čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě a čl. 14 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Totožná úprava se uplatní i ve vztahu k dovolání, což mimo jiné potvrzuje i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 533/2021, ze dne 29. 6. 2021, případně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 722/2022, ze dne 17. 8. 2022. Domnívám se však, že absolutní nemožnost napadení skutečností uvedených v prohlášení viny opravným prostředkem není na místě. V tomto směru se tak přikláním k názoru Šellenga, který je přesvědčen, že by odvolání mělo být přípustné pro procesní či hmotněprávní vady ustavené v § 258 odst. 1 písm. a), d) tr. řádu. Šelleng v tomto ohledu využívá argumentačního pravidla *a maiori ad minus* a uvádí, že jelikož lze rozsudek v takových případech napadnout stížností pro porušení zákona, tedy mimořádným opravným prostředkem, tím spíše by měla být dána přípustnost odvolání, jakožto řádného opravného prostředku.¹⁴⁸

---

¹⁴⁷ MULÁK, Jiří, PROVAŽNÍK, Jan. *Praktické dopady novely trestního řádu...*, s. 19.

¹⁴⁸ ŠELLENG: *Vybrané otázky institutu prohlášení viny...*, s. 35.

Takový argument se jeví jako zcela legitimní a nelze se Šellengem opět nesouhlasit, aby taková možnost byla *de lege ferenda* výslovně zakotvena v tr. řádu.¹⁴⁹

3.3 Významné aplikační problémy

Jelikož je institut v české právní úpravě zcela nový, naráží z řad odborné veřejnosti na řadu interpretačních, respektive aplikačních problémů, se kterými se bude muset zákonodárce, potažmo rozhodovací praxe vypořádat. Nejčastěji skloňovanými problémy jsou mezní okamžik pro učinění prohlášení viny obžalovaným, respektive pro přijetí prohlášení soudem, otázka, jaké dopady má mít případné prohlášení viny v oblasti ukládané sankce anebo kupříkladu potenciální přesun stěžejní fáze dokazování do přípravného řízení. Následující odstavce se proto věnují právě jmenovaným problémům.

3.3.1 Mezní okamžik pro prohlášení viny

Stejně, jako tomu je v případě sjednání, respektive schválení sjednané DOVT soudem, ani v případě prohlášení viny nepanuje jednoznačná shoda na mezním okamžiku jejího učinění, respektive přijetí učiněného prohlášení soudem. I s ohledem na formálně systematické zařazení institutu prohlášení viny je zcela nepochybné, že by k němu mělo docházet na počátku hlavního líčení, tedy ve fázi před zahájením samotného dokazování. Z uvedeného by se tak dalo vyvozovat, že k pozdějšímu prohlášení by soud neměl přihlížet, jelikož by tím jednal v rozporu s úmyslem zákonodárce o zjednodušení dokazování znamenající rychlejší a hospodárnější řízení. Jedná se nicméně o pouhé domněnky, jelikož zákon i důvodová zpráva o mezním okamžiku prohlášení viny mlčí.

Institutem prohlášení viny, respektive problematikou mezního okamžiku pro učinění prohlášení, se již musel zabývat i Nejvyšší soud. Za jedno z prvních rozhodnutí, zabývajících se otázkou prohlášení viny před odvolacím soudem, lze považovat usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021, ze dne 28. 4. 2021, coby soudu dovolacího. Specifikem, kterému musel dovolací soud čelit, bylo odvolacím soudem přijaté prohlášení viny obžalovaným, které v odvolacím řízení učinil na základě novely, jež nabyla účinnosti právě v průběhu odvolacího řízení. Proti rozsudku odvolacího Vrchního soudu v Praze podal v zákonné lhůtě NSZ dovolání, ve kterém zejména namítal nesprávnost přijetí prohlášení viny obžalovaným. Hlavní argumentace NSZ vycházela z formálně systematického zařazení prohlášení viny do hlavy třinácté, oddílu třetího trestního řádu, dále NSZ poukazyval na absenci právní úpravy týkající se poučovací povinnosti odvolacího soudu ve vztahu k prohlášení viny a v neposlední řadě na absenci zákazu podání mimořádného opravného prostředku ve vztahu k prohlášení viny, jako

---

¹⁴⁹ Tamtéž.

tomu je u úpravy týkající se řádných opravných prostředků. NSZ tak považoval úpravu prohlášení viny striktně za „*úpravu týkající se hlavního líčení, jeho zahájení a konkrétně jeho počátku*“. Z uvedeného NSZ dovozoval nemožnost učinit prohlášení viny v řízení o odvolání. Dovolací soud nicméně zamítl dovolání NSZ a zároveň ve svém rozhodnutí připustil možnost učinění prohlášení viny, respektive její přijetí i v řízení o odvolání. K danému uvedl, že „...*smyslu a účelu zakotvení institutu prohlášení viny odpovídá, aby obviněný prohlášení, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě podle § 206c odst. 1 tr. ř., zásadně učinil v hlavním líčení po přednesení obžaloby do zahájení dokazování*.“ Hned vzápětí však dovolací soud dodal, že „*nelze ale vyloučit prohlášení viny i kdykoliv v průběhu hlavního líčení, poněvadž žádné ustanovení trestního řádu nestanoví časový mezník, v němž je nutno takové prohlášení učinit. Je výlučně na soudu, aby s ohledem na okolnosti případu a vyjádření ostatních stran rozhodl o tom, zda toto prohlášení viny obviněným přijímá, nebo zda prohlášení viny nepřijme*.“ Konečně pak dodal, že uvedený případ je s ohledem na nabytí účinnosti novely až v odvolacím řízení natolik specifický, že by k přijetí prohlášení v odvolacím řízení mělo docházet pouze výjimečně, a to zejména v situaci, kdy nalézací soud rozhodoval před nabytím účinnosti zákona č. 333/2020 Sb., zatímco odvolací soud již za jeho účinnosti.

S obdobnou situací se musel vypořádat Nejvyšší soud i v usnesení sp. zn. 5 Tdo 1144/2021, ze dne 15. 12. 2021, kdy stejně jako v předchozí situaci došlo k nabytí účinnosti novely v průběhu odvolacího řízení. Na rozdíl od předchozího případu však v tomto případě nepoučil odvolací soud obžalovaného během odvolacího řízení o možnosti prohlásit svou vinu dle § 206c tr. řádu. Nejvyšší soud v dané věci uvedl, že byt' nedošlo k pochybení odvolacího soudu v případě nepoučení obžalovaného o možnosti prohlásit vinu, jelikož takové poučení měl obžalovanému poskytnout jeho obhájce, nicméně samotnou přípustnost prohlášení viny v pozdějších fázích trestního řízení za splnění zákonných podmínek nevyločil. S odůvodněním Nejvyššího soudu ohledně podivuhodného přehození poučovací povinnosti soudu na obhájce se neztotožňuji. Zastávám názor, že se jedná o naprosto zcestnou argumentaci, a přikláním se tak k názoru Ústavního soudu, který se danou věcí zabýval a uvedl, že se jedná o procesní pochybení, které v situaci dovedené „*ad absurdum, nebránilo by nic tomu, aby i ostatní poučovací povinnost soudu byla přenesena na advokáty. Takový postup by se však vymykal kautelám spravedlivého procesu dle čl. 36 odst. 1 Listiny*.“¹⁵⁰ Ačkoliv tak došlo

---

¹⁵⁰ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 986/22, ze dne 16. 8. 2022, bod III.

Nejvyšším soudem dle mého názoru k chybnému odůvodnění rozhodnutí, závěr ohledně přípustnosti učinění prohlášení viny v odvolacím řízení tím není nijak dotčen.

Ačkoliv se stalo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021, ze dne 28. 4. 2021, argumentačním vzorem pro některá nadcházející rozhodnutí¹⁵¹, objevilo se i rozhodnutí, ve kterém se Nejvyšší soud vůči danému výkladu mezního okamžiku prohlášení viny vyhradil. Jedná se o usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 329/2022, ze dne 15. 6. 2022, ve kterém Nejvyšší soud sice výslovně nevyločil možnost obžalovaného prohlásit vinu i v řízení o odvolání, nicméně i s ohledem na smysl a účel daného institutu uvedl, že „zásadně nadále platí, že prohlášení viny v odvolacím řízení nepřichází v úvahu“. Uvedené tvrzení podpořil argumentem, že výklad dotčeného usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021 „nebyl akceptován většinou členů trestního kolegia Nejvyššího soudu a citované rozhodnutí osmého senátu kolegium nepřijalo k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek“. V závěru pak zdůraznil, že i v případech právní přípustnosti se jedná o nenárokový procesní institut, jež soudy nejsou povinny přijmout.

V rámci řešení prvního nastíněného aplikačního problému je tak zapotřebí zkoumat smysl a účel institutu prohlášení viny a otázku, zda prohlášení učiněné později než na počátku hlavního líčení, je právně přípustné. Zastávám názor, že ač se jedná o dvě dílčí problematiky, jsou tyto na sobě navzájem závislé a v případě posuzování přípustnosti prohlášení viny obžalovaným je třeba jejich naplnění zkoumat komplexně. Ačkoliv by se na základě formálně systematického výkladu tohoto institutu dalo dojít k závěru, že k prohlášení učiněnému později, než na počátku hlavního líčení, by se nemělo přihlížet, zákon toto výslovně nestanoví. Právě zmíněnou výkladovou metodou bylo argumentováno NSZ v dovolování, jež vyústilo v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021 nebo např. sp. zn. 5 Tdo 258/2021. V tomto směru se přikláním k názoru Ščerby, který se domnívá, že „*uvedená argumentace přeceňuje význam systematického zařazení ustanovení o uzavření dohody o vině a trestu, resp. o prohlášení viny. Z toho, že jsou tato ustanovení zařazena mezi ta, jež upravují průběh řízení před soudem ve fázi před zahájením dokazování v hlavním líčení, samo o sobě nijak nevyplývá, že by podle nich nebylo možno postupovat i v dalších úsecích řízení před soudem.*“¹⁵²

K posuzování účelnosti prohlášení, jakožto ke druhé zmíněné problematice, je třeba přistupovat individuálně ve vztahu ke každému jednotlivému případu. Jak již bylo několikrát

---

¹⁵¹ Kromě již zmíněného usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1144/2021, ze dne 15. 12. 2021, lze dále například uvést i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 93/2022, ze dne 13. 4. 2022 nebo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 12/2023, ze dne 8. 2. 2023.

¹⁵² ŠČERBA: *Využitelnost dohody o vině a trestu*, s. 119.

zmíněno, cílem zavedení institutu prohlášení viny do tr. řádu má být rychlejší a hospodárnější trestní řízení, které by potažmo mohlo znamenat pro obžalovaného mírnější sankci. Proto, aby skutečně došlo k naplnění potenciálu prohlášení viny v plné míře, je třeba k němu přistoupit co možná nejdříve po zahájení hlavního líčení, respektive v rámci trestního řízení. V tomto směru se tak opět přikláním k názoru Ščerby, který uvádí, že „pokud by k využití zmiňovaných institutů došlo až v průběhu dokazování v rámci hlavního líčení, nemohl by takový postup vůbec sloužit zamýšlenému účelu“.¹⁵³ Ačkoliv se budu opakovat, tak stejně jako v případě institutu DOVT si lze shodně i na tomto místě představit situace, kdy přijetím prohlášení viny v pozdější fázi trestního řízení, popřípadě v odvolacím řízení, dojde k naplnění účelu tohoto institutu. Tyto situace mohou nastat zejména v případech složitých trestních věcí, ve kterých je nutno provádět rozsáhlé dokazování, které je nadto případně spojeno i s opakovaným odročováním hlavního líčení, respektive v obdobných případech v rámci řízení o odvolání, případně v dalších navazujících řízeních. Jakož i u DOVT, rovněž v případě prohlášení viny mám za to, že například právě v nastíněných případech by mohlo dojít k naplnění zamýšleného účelu institutu prohlášení viny, byť by k němu došlo později než na počátku hlavního líčení. Ať už by onen účel „malé dohody“ ve smyslu předchozí věty znamenal větší hospodárnost vyúsťující v odpadnutí nutnosti provádět rozsáhlé dokazování, či v zákonnou nemožnost obžalovaného v rozsahu učiněného prohlášení podat opravný prostředek.¹⁵⁴

Závěrem k meznímu okamžiku k učinění prohlášení viny, respektive k jeho přijetí soudem, tak lze shrnout následující. S ohledem na neexistenci výslovného zákonného zákazu učinění prohlášení i v pozdějších fázích trestního řízení dovozují dovolenost takového učinění, nicméně, jelikož je institut prohlášení viny institutem nenárokovým, je na soudu, jestli takové prohlášení přijme, či nikoliv.¹⁵⁵ V praxi to tak bude právě soud, kdo bude zkoumat účelnost, respektive účelovost učiněného prohlášení.

3.3.2 Zohlednění prohlášení při ukládání trestu

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.3.1.2, s účinností novely došlo i ke změně v oblasti hmotného práva, a sice k rozšíření skutečností, které musí soud zohlednit při stanovení druhu a výměry trestu. Právě i s ohledem na zavedení institutu prohlášení viny musí soud dle § 39 odst. 1 tr. zákoníku zohlednit, zda obžalovaný prohlásil svou vinu, ba dokonce soud může dle § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku na základě prohlášení viny pachatelem přistoupit i k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby. Stejně jako

---

¹⁵³ Tamtéž, s. 120.

¹⁵⁴ Ohledně problematiky opravného prostředku odkazuji na kapitolu 3.2.4 Procesní důsledky prohlášení viny.

¹⁵⁵ § 206c odst. 5 věta druhá tr. řádu.

v případě DOVT, tak i v případě „malé dohody“ je mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby fakultativní možnost soudu, ke které má možnost přistoupit v případech, kdy bude mít za to, že vzhledem k poměrům pachatele a povaze jím spáchané trestné činnosti lze dosáhnout jeho nápravy trestem kratšího trvání.¹⁵⁶

Otázka míry zohlednění prohlášení při ukládání trestu již tak jasná není. Zákon v § 39 odst. 1 tr. zákoníku hovoří pouze o obligatorní povinnosti soudu zohlednit prohlášení viny pachatelem, nicméně odpověď na otázku, v jaké míře tak má být učiněno, nedává. Absence takovéto odpovědi nastává i v případech mimořádného snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Ačkoliv se v těchto situacích jedná o fakultativní možnost soudu, v případech, kdy takovéto možnosti soud využije, bude míra snížení trestu odnětí svobody odvislá od úvah soudu vycházejících z dané konkrétní věci. Jedinou limitací pro diskreci soudu se tak jeví úprava hranic trestní sazby v § 58 odst. 4 tr. zákoníku, pod kterou nelze trest sjednat ani uložit.

Možné řešení problematiky míry zohlednění prohlášení při stanovení trestu poskytuje Ščerba. Ten uvádí, že „*Poněkud obecněji nastavenou právní úpravu důsledků uzavření dohody o vině a trestu či prohlášení viny lze hodnotit kladně jako účelnou. Jejím prostřednictvím zákonodárce ponechává soudům a státním zástupcům větší volnost pro úvahy, do jaké míry v konkrétní věci zohlední, že je trest ukládán v návaznosti na tyto zvláštní způsoby řešení věci.*“¹⁵⁷ Současně dodává, že míra zohlednění prohlášení se pravděpodobně bude lišit na základě „*přínosu obviněného k rychlejšímu a snadnějšímu vyřešení jeho trestní věci, ..., a to mj. v návaznosti na stadium trestního řízení, v němž obviněný projeví iniciativu směřující k aplikaci těchto institutů.*“¹⁵⁸ Takové tvrzení nachází mimo jiné oporu i v Metodice NSZ.¹⁵⁹ Přestože souhlasím s názorem Ščerby, mám za to, že jeho praktická aplikace nebude, z důvodů níže uvedených, tak snadná, jak by se na první pohled mohlo zdát. Tím se tedy dostávám k dalšímu aplikačnímu problému.

3.3.3 Přípravné řízení coby stěžejní fáze dokazování

Ačkoliv jakožto řešení prvního aplikačního problému v kapitole 3.3.1 ohledně mezního okamžiku prohlášení viny bylo uvedeno, že takové prohlášení je možno učinit „kdykoliv“ v rámci řízení před soudem, úmysl zákonodárce, aby tak bylo činěno již na počátku hlavního líčení, je zcela zřejmý. Tuto snahu mimo jiné doplňuje i řešení aplikačního problému

¹⁵⁶ § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku.

¹⁵⁷ ŠČERBA: *Využitelnost dohody o vině a trestu...*, s. 125.

¹⁵⁸ Tamtéž.

¹⁵⁹ NSZ: *Metodika k postupu státních zástupců...*, s. 10-11.

zohlednění prohlášení viny při trestání uvedené v kapitole 3.3.2. Závěrem by se tak vhodný okamžik pro učinění prohlášení viny dal shrnout do sousloví „čím dříve, tím lépe“. V této souvislosti nicméně vyvstává další aplikační problém, kterým je právě onen pomyslný nátlak zákonodárce na co nejdřívější učinění prohlášení viny obžalovaným. Ani tento problém nelze ponechat bez povšimnutí.

Ačkoliv se na tomto místě nabízí námitka, že prohlášení viny je fakultativním projevem vůle obžalovaného, ke kterému nemusí přistoupit a už vůbec ne na počátku hlavního líčení, neméně problematické je i případné přijetí prohlášení ze strany soudu právě na počátku hlavního líčení. V takových případech soud svůj úsudek ohledně přijetí, respektive nepřijetí prohlášení omezuje pouze na obsah spisového materiálu vytvořeného v přípravném řízení. Dokazování v přípravném řízení se proto stává stěžejním, jelikož, jak bylo shora konstatováno, v rozsahu prohlášení se dokazování v hlavním líčení již neprovádí. Uvedenou problematikou se zabývají i Mulák s Provazníkem, dle kterých hrozí, že takovým řešením bude docházet k zcela zjevnému rozporu s neustále trvajícím cílem zákonodárce o přesunutí stěžejní fáze dokazování z přípravného řízení do hlavního líčení. Společně pak k uvedenému uvádí, že *„Nelze jednou rukou posilovat hlavní líčení coby těžiště dokazování a druhou rukou dělat vše pro to, aby se v hlavním líčení dokazovalo co nejméně a v co nejmenším rozsahu.“*¹⁶⁰

Nicméně stále platí, že stejně jako jsou na dohodu potřeba dvě strany, není tomu jinak ani u prohlášení viny. K tomu, aby soud mohl prohlášení přijmout, je zapotřebí, aby jej obžalovaný učinil. Pakliže jej učiní, dobrovolně se tím vzdává dokazování v rozsahu prohlášení. Případně má soud stále možnost prohlášení nepřijmout a provést dokazování v plném rozsahu. Řešením tohoto aplikačního problému se tak nabízí pouhá apelace na soudce, aby neupřednostňovali rychlost soudního řízení před správností rozhodnutí.

3.4 Úprava de lege ferenda

Z návrhu nového tr. řádu je patrné, že se aktuálně s prohlášením viny počítá i v rámci potenciální budoucí právní úpravy. Úprava prohlášení viny se zdá být důkladnější a čteněji promítnuta napříč potenciálně novým trestním řádem.^{161;162} Již nyní je nicméně zřejmé, že se jedná o poznání úspěšnější úpravu, než tomu bylo v minulosti.¹⁶³

Z navrhované právní úpravy je patrné nové formálně systematické zařazení, a sice do části čtvrté, nesoucí název „Řízení před soudem“, konkrétněji do hlavy III „Hlavní líčení“,

---

¹⁶⁰ MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. Dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. na základní zásady trestního řízení. *Bulletin advokacie*, 2021, roč. 28, č. 11, s. 43-44.

¹⁶¹ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI: *Aktuální verze návrhu nového trestního řádu*.

¹⁶² Srov. § 27 Návrhu nového trestního řádu.

¹⁶³ Srov. kapitola 3.1 Historie prohlášení viny.

pátého dílu s názvem „Prohlášení významná pro dokazování“. Tímto zařazením by tak definitivně mohlo dojít k vyřešení aplikačního problému mezního okamžiku učinění prohlášení viny, kterému se věnuje kapitola 3.3.1 této práce. Novým formálně systematickým zařazením by tak odpadl hlavní argument NSZ¹⁶⁴ a Nejvyššího soudu¹⁶⁵, volající po nemožnosti učinění prohlášení v pozdějších fázích trestního řízení právě s ohledem na systematické zařazení institutu v tr. řádu. Zdá se, že nově by tak nic nebránilo učinění prohlášení, respektive jeho přijetí soudem, právě i v pozdějších fázích trestního řízení, například v řízení o odvolání. Veškeré kontradiktorní názory pojící se mezním okamžikem prohlášení viny by se tak definitivně rozplynuly a záleželo by jen a pouze na soudu, zda by učiněné prohlášení přijal, či nikoliv. Zastávám názor, že podřazením prohlášení viny pod „Prohlášení významná pro dokazování“ je krok správným směrem, jelikož se domnívám, že obžalovaný by měl disponovat možností prohlásit svou vinu i v pozdějších fázích trestního řízení. Definitivním umožněním obžalovanému prohlásit svou vinu i v pozdější fázi trestního řízení by přece jen ve větší míře došlo k naplnění zásad rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, jež představení „malé dohody“ sledovalo. Stejně jako doposud by to byl právě soud, v jehož gesci by bylo posouzení, jestli se mu prohlášení učiněné obžalovaným jeví jako účelné, nebo naopak, zda takové prohlášení sleduje nepoctivý záměr a jedná se o prohlášení účelové.¹⁶⁶

V rámci navrhované právní úpravy dále došlo k vypuštění zákazu napadení skutečností uvedených v prohlášení opravným prostředkem stanovené v § 206c odst. 7 tr. řádu. V navrhované úpravě je tak patrná dovolenost podání opravného prostředku.¹⁶⁷ S potenciální novou úpravou by tak mohlo dojít k posílení práv obviněného, který by nemusel být limitován absolutní nemožností podat opravný prostředek. Dané by tak mohlo vést k častějšímu využívání „malé dohody“, což by ve výsledku mohlo vést ke zrychlení trestních řízení a k naplnění zamýšleného účelu zákonodárce při zakotvení institutu prohlášení viny do trestního řádu. Současně se zdá, že by obviněný měl disponovat i možností podání opravného prostředku dle současného § 258 odst. 1 písm. a), d) tr. řádu.¹⁶⁸ Stejně jako v předchozím odstavci by se tak dle mého názoru mělo jednat o pozitivní změnu, jelikož je zřejmé, že je institut prohlášení viny zákonodárcem důkladněji promítnut i v oblasti opravných prostředků.

---

¹⁶⁴ Patrně např. z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021, ze dne 28. 4. 2021.

¹⁶⁵ Patrně např. z usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 329/2022, ze dne 15. 6. 2022.

¹⁶⁶ K argumentům blíže podporujícím tyto závěry odkazují na kapitolu 3.3.1.

¹⁶⁷ Srov. § p1 odst. 3 Návrhu nového trestního řádu: „*Protí výroku o vině v rozsudku, kterým soud prvního stupně rozhodl po přijetí prohlášení viny obviněným, lze podat odvolání pouze v případě, že nebyly splněny podmínky pro přijetí prohlášení viny soudem prvního stupně nebo takový výrok není v souladu s uvedeným prohlášením. Tím není dotčena možnost napadnout odvoláním výrok o trestu, ochranném opatření nebo o uplatněném majetkovém nároku poškozeného.*“

¹⁶⁸ Srov. § p20 odst. 2 písm. a), d) Návrhu nového trestního řádu.

Ačkoliv mám za to, že je naivní si myslet, že by s provedením připravované rekodifikace trestního řádu již s „malou dohodou“ nevystaly nové aplikační problémy, pakliže by úprava prohlášení viny byla totožná s tou navrhovanou, mohlo by dojít k eliminaci alespoň některých z již existujících aplikačních problémů.

4 Závěr

Ačkoliv se v případě DOVT jedná o institut, který je v tr. řádu již od roku 2012, lze oblast konsensuálních způsobů řešení trestních věcí nepochybně považovat za nova trestněprávní úpravy, která jsou projevem restorativní justice a která představují evoluci moderního trestního práva. Právě novost těchto institutů je možnou odpovědí na některé zákonné mezery v právní úpravě ve vztahu k DOVT a k prohlášení viny. Ačkoliv s provedením novely č. 333/2020 Sb. došlo k zodpovězení mnohých problematických otázek vyvstávajících okolo institutu DOVT, tak s ohledem na vytržení právní úpravy z celkového konceptu rekodifikace tr. řádu, vyvstalo nemálo otázek u nového konsensuálního způsobu řešení trestních věcí, kterým je prohlášení viny.

Diplomová práce proto nejprve popisovala fenomén konsensuálních způsobů řešení trestních věcí a jeho vývoj na území České republiky. Z konsensuálních způsobů řešení trestních věcí se práce blíže zabývala instituty DOVT a prohlášením viny. Prvnímu z jmenovaných, byla věnována druhá kapitola, která nejprve nabídla vhled do DOVT, a to od samotné kategorizace dohody, přes její historii až po procesní průběh sjednání a následného schválení DOVT soudem. V rámci této kapitoly byl také kladen důraz na možné aplikační problémy, které jsou s dohodou spojeny. Byť již došlo k eliminaci řady aplikačních problémů, stále existují otázky, se kterými se bude potřeba vypořádat. Závěr kapitoly věnující se DOVT byl soustředěn na analýzu dat využívanosti DOVT v praxi. Výsledkem této analýzy bylo zjištění, že novelou č. 333/2020 Sb., a sice zrušením podmínky nutné obhajoby při sjednávání DOVT, umožnění sjednání DOVT v hlavním líčení, možností sjednání DOVT i v případě zvlášť závažných zločinů a konečně také výslovnému zohlednění uzavření DOVT při ukládání trestů, došlo k jednoznačnému ztraktivnění dohody a ztratelnému nárůstu jejího využívání v praxi. Jak je z analýzy výsledků patrné, ačkoliv je tento nárůst využívání dohod zcela evidentní, zdaleka se nerovná počtu vyřizování trestních záležitostí formou dohody v USA. Do budoucna tak bude zajímavé sledovat vývoj dohody na území České republiky.

Druhá část práce byla věnována institutu prohlášení viny, jež je v českém tr. řádu novým. Prohlášení viny má být pomyslným mezistupněm mezi DOVT a označením skutečností za nesporné, nicméně i s ohledem na novost tohoto institutu a jeho vytrženost z konceptu rekodifikačních prací na novém tr. řádu, lze zkonstatovat, že s sebou přináší řadu aplikačních nejasností, kterým bude muset legislativa, případně aplikační praxe čelit. U vybraných aplikačních problémů jsem se rozhodl pro jejich analyzování, a i prostřednictvím dostupné judikatury jsem si kladl za cíl poskytnout řešení na tyto.

Před finálním zodpovězením výzkumných otázek si rovněž dovolím několik málo slov k provedenému zákonu č. 333/2020 Sb. a snaze zákonodárce o zkrácení trvání trestního řízení. Zdá se totiž, že novelou č. 333/2020 Sb. došlo i ke zkrácení trvání trestního řízení, kdy hodnoty jsou nejnižší ve vykazovaném období (tzn. 2008-2022), a to u všech krajů České republiky. Tento sestupný trend trvání trestních řízení je patrný z výroční statistické zprávy českého soudnictví. Byť je v tomto dokumentu uvedeno, že bez hlubší analýzy není možné přesně stanovit příčinu tohoto jevu, za možný důsledek označují právě novelu č. 333/2020 Sb.¹⁶⁹

V rámci této závěrečné kapitoly rovněž považuji za vhodné stručně zodpovědět výzkumné otázky položené v rámci úvodní kapitoly, a sice:

- 1) Je možné sjednat DOVT, respektive prohlásit vinu i v řízení o opravných prostředcích?
- 2) Má osoba obviněná/obžalovaná možnost využít opravné prostředky ve vztahu k jednotlivým institutům?

Zastávám názor, že odpověď na první otázku by měla znít kladně. Ačkoliv lze v judikatuře nalézt převládající názor klonící se k nemožnosti sjednat DOVT, respektive prohlásit vinu i v řízení o opravných prostředcích, domnívám se, že rezolutní zákaz není na místě. Mám za to, že přístup zákonodárce ve vztahu k dovození prohlášení viny obviněným, respektive sjednání DOVT i v řízení o opravných prostředcích, je správný, byť se potenciálně jedná o jeho pouhé opomenutí danou problematiku regulovat. Dané instituty přece jen mají sloužit k rychlejšímu a hospodárnějšímu trestnímu řízení a posuzování účelnosti, respektive účelovosti jednání obviněného by mělo být v gesci soudu. Stran první otázky tak dovozují kladnou odpověď.

Přestože jsou OČTŘ ve vztahu k využití opravných prostředků při závažných procesních vadách u obou zkoumaných institutů skeptické, na základě poznatků získaných analýzou dostupné literatury a právní úpravy jsem došel k závěrům, že by tomu tak být nemělo. Ať už se jedná o případ DOVT, či prohlášení viny, přikláním se k názoru, že obviněný by měl disponovat možností využití opravných prostředků, pakliže sjednání DOVT, respektive prohlášení viny, předcházely závažné procesní vady. Byť by dle mého názoru měl existovat stanovený rámec důvodů pro využití opravných prostředků, opačný závěr v podobě nemožnosti jejich využití považuji za rozporný s právem na spravedlivý proces.

Zdá se, že úprava prohlášení viny, kterou lze nalézt v návrhu nového tr. řádu, poskytne odpovědi na řadu problematičtějších otázek, jenž nyní visí nad tímto institutem. Proto,

---

¹⁶⁹ České soudnictví: Výroční statistická zpráva za rok 2022, s. 43-44. Dostupná z: https://justice.cz/documents/2509270/0/Ceske_soudnictvi_2022_verze_k_publicaci.pdf/510f7a37-4987-4fe7-9a2a-3a710cd9f406.

i s ohledem na dosavadní relativně problematickou úpravu institutu prohlášení viny, je úpravě „malé dohody“ *de lege ferenda* věnována samostatná kapitola. Naproti tomu v případě DOVT lze konstatovat, že ve vztahu k tomuto institutu udělala právní úprava velký krok kupředu tím správným směrem. Minimálně ze statistických dat vyplývá, že DOVT zaznamenává vzestupnou tendenci v počtu učiněných návrhů na schválení dohody v posledních letech. Lze tak uzavřít, že právní úprava dohody v současné době v zásadě představuje relativně vyhovující rámec a při důkladném zachování práva na spravedlivý proces ve znění čl. 6 Úmluvy a hlavy páté Listiny skutečně může sloužit k rychlejšímu a hospodárnějšímu řízení. Byť se stále jedná o institut, který je cizorodým prvkem v rámci kontinentálního právního systému, který narušuje nemálo základních zásad, při zmíněné důkladné pozornosti na zachování práv obviněného se může jednat o vskutku přínosný institut.

I proto se domnívám, že soudci by neustále měli mít na paměti smysl a účel soudcovského poslání. Na závěr práce si tudíž dovoluji poznámku, se kterou by soudci měli přistupovat k vyřizování trestních věcí, a to i přes snahu zákonodárce, mimo jiné i za pomoci úpravy konsensuálních způsobů vyřizování trestních věcí, odbřemenit trestní justici. Ačkoliv je účelem této úpravy snaha o rychlejší a hospodárnější trestní řízení, přece jen by nositelé taláru s fialovým lemováním neměli zapomínat na to, že primárním posláním a úkolem soudce je soudit, a ne pouze statisticky uzavírat spisy na úkor zásady materiální pravdy.

Seznam použitých zdrojů – upravit strany

Monografie a komentáře

- BOHUSLAV, Lukáš. *Dohoda o vině a trestu*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2023, 232 s.
- FENYK, Jaroslav, CÍSAŘOVÁ, Dagmar, GŘIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní* [online databáze]. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, [cit. 4. března 2024]. 952 s. Dostupné z: www.aspi.cz.
- FIRSTOVÁ, Jana (eds.). *Zločin a trest v 21. století: aktuální témata trestní politiky a trestního práva: pocta Heleně Válkové*. Praha: Institut forezních, bezpečnostních studií a managementu, 2021, 427 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, 956 s.
- MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu. In: *Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2008, s. 79-92.
- NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, 528 s.
- REPÍK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. 1. vydání. Focus. Praha: Orac, 2002, 263 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4072 s.
- ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999, s. 336.
- ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. 1. vydání. Praha: Leges, 2012, 128 s.
- ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 1. vydání. Praha: Leges, 2011, 416 s.
- TIBITANZLOVÁ, Alena. *Odklony v trestním řízení*. 1. vydání. Praha: Leges, 2018, 356 s.

Odborné časopisy

- JELÍNEK, Jiří. Dohoda o vině a trestu – novinka v českém právu. *Právní rádce*, 2012, roč. 20, č. 8, s. 46-51.

- KOCINA, Jan. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu. *Bulletin advokacie*, 2020, roč. 27, č. 11, s. 17-19.
- KRÁL, Vladimír. Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu. *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 20, s. II.
- MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. Dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. na základní zásady trestního řízení. *Bulletin advokacie*, 2021, roč. 28, č. 11, s. 37-46.
- MULÁK, Jiří, PROVAZNÍK, Jan. Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. *Bulletin advokacie*, 2022, roč. 29, č. 1-2, s. 11-21.
- PIPEK, Jiří. Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. *Právník*, 2000, roč. 139, č. 12, s. 1144-1181.
- RIZMAN, Stanislav, ŠÁMAL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. K problematice zvláštních alternativních druhů trestního řízení. *Trestní právo*, 1996, roč. 1, č. 12, s. 2–6.
- SOKOL, Tomáš. *Bulletin advokacie* [online], 2023, č. 5, s. 15 [cit. 12. března 2024]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_5_2023_web.pdf.
- ŠČERBA, Filip. Využitelnost dohody o vině a trestu a prohlášení viny v jednotlivých stádiích trestního řízení. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 2023, roč. 69, č. 3, s. 115-129.
- ŠELLENG, Dalibor. Vybrané otázky institutu prohlášení viny v hlavním líčení. *Bulletin advokacie* [online], 2022, roč. 29, č. 9, s. 35-36 [cit. 7. února 2024]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_9_2022_web.pdf.
- VANTUCH, Pavel. K návrhu na prohlášení obžalovaného o vině. *Trestní právo*, 2006, roč. 11, č. 12/2006, s. 5-15.
- VANTUCH, Pavel. Lze uzavírat dohody o vině a trestu na počátku vyšetřování? *Bulletin advokacie*, 2023, roč. 53, č. 1-2, s. 24-29.
- VICHEREK, Roman. Proč máme tak málo dohod o vině a trestu. *Trestněprávní revue*, 2018, roč. 17, č. 11-12, s. 247-253.

Právní předpisy a související dokumenty

- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

- Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1420/22, ze dne 6. 12. 2022.
- Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 236/23, ze dne 9. 5. 2023.
- Usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 6 To 239/2015, ze dne 15. 7. 2015.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 12/2023, ze dne 8. 2. 2023.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 201/2023, ze dne 15. 3. 2023.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 797/2021, ze dne 31. 8. 2021.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1144/2021, ze dne 15. 12. 2021.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 329/2022, ze dne 15. 6. 2022.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 888/2021, ze dne 25. 8. 2021.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tz 32/2022, ze dne 27. 4. 2022.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 258/2021, ze dne 28. 4. 2021.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 93/2022, ze dne 13. 4. 2022.
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 986/22, ze dne 16. 8. 2022.
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2335/21, ze dne 4. 11. 2021.

Internetové zdroje a ostatní

- Důvodová zpráva k Vládnímu návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,

- a některé další zákony, Sněmovní tisk 510/0 pro 6. volební období (od 2010), s. 28
Dostupné např. z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>.
- Ministerstvo spravedlnosti. *Rekodifikace trestního práva procesního – Aktuální verze návrhu nového trestního řádu* [online]. justice.cz [cit. 13. července 2023]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>.
  - MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení* [online]. mvcr.cz, 5. září 2008 [cit. 1. dubna 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualniho-trestniho-rizeni.aspx>.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Metodika k postupu státních zástupců při sjednávání dohod o vině a trestu* [online]. Brno: 27. 1. 2023, [cit. 10. března 2024], s. 5. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wpcontent/uploads/2023/03/1SL1112022.pdf>.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 9/2019, o postupu státní zástupců v trestním řízení* [online]. Brno: 3. 9. 2019 [cit. 10. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/01/POP_9-2019-1.pdf.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2015* [online]. Brno: 23. 6. 2016, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/Zprava-o-cinnosti_2015.pdf.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2016* [online]. Brno: 19. 6. 2017, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/Zprava_o_cinnosti_SZ_za_rok_2016.pdf.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2017* [online]. Brno: 18. 6. 2018, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/Zprava_o_cinnosti_za_rok_2017.pdf.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2018* [online]. Brno: 7. 6. 2019, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/zprava_o_cinnosti_sz_za_rok_2018-textova_cast.pdf.
  - NEJVVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2019* [online]. Brno: 15. 6. 2020, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z:

- <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/06/Zprava-o-cinnosti-SZ-za-rok-2019-textova-cast.pdf>.
- NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2020* [online]. Brno: 15. 6. 2021, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/06/Zpráva_o_činnosti_SZ_za_rok_2020_textová_část.pdf.
  - NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2021* [online]. Brno: 28. 6. 2022, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/07/ZoČ_2021-textová_část.pdf.
  - NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2022* [online]. Brno: 22. 6. 2023, [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpráva-o-činnosti-2022-textová-část.pdf>.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 466/0, předloženému v 8. volebním období sněmovny* [online]. [cit. 12. července 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161038>, s. 17.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Pozměňovací a jiné návrhy k vládnímu návrhu zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim* [online]. psp.cz, 2005 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=13066&pdf=1>.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 574, Novela z. o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. psp.cz, 5. volební období, 2006–2010 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&t=574>.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 746. Nov. z. trest. zák. a trest. odpov. práv. osob – související* [online]. psp.cz, 4. období, 2002–2006 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=746>.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 746/1, část č. 1/4; Usnesení UPV k tisku 746/0* [online]. psp.cz, 4. období, 2002–2006 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=1>.
  - Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Usnesení Poslanecké sněmovny č. 1999 z 51. schůze 30. listopadu 2005* [online] psp.cz, 30. listopadu 2005 [cit. 10. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=32855&pdf=1>.

- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Záznam z hlasování 54. schůze, 420. hlasování, 21. března 2006, Nov. z. trest. zák. a trest. odpov.práv. osob* [online]. psp.cz, 21. března 2006 [cit. 12. května 2023]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=43379>.
- READAKCE AD. *Advokáti a státní zástupci hodnotili dopady společného Memoranda v praxi* [online]. advokatnidenik.cz 1. června 2022 [cit. 17. března 2024]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/06/01/statni-zastupci-a-advokati-hodnotili-prakticke-dopady-spolecneho-memoranda/>.
- Senát Parlamentu České republiky. *Usnesení Senátu z 9. schůze dne 8. února 2006* [online] senat.cz, 8. února 2006 [cit. 12. května 2023]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=36584>.
- United States Sentencing Commission. *2021 Annual report and Sourcebook of federal sentencing statistics* [online]. 2022. [cit. 12. března 2024]. Dostupné z: https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/annual-reports-and-sourcebooks/2021/2021_Annual_Report_and_Sourcebook.pdf.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Vývoj kriminality na území ČR.....	11
Zdroj: vlastní zpracování statistických dat Policie ČR	
Tabulka č. 2 – Dohoda o vině a trestu a vývoj její četnosti.....	34
Zdroj: vlastní zpracování dat vycházejících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství	

Seznam příloh

Příloha č. 1

Graf č. 1 – vývoj kriminality na území ČR (1)

Zdroj: vlastní zpracování statistických dat Policie ČR

Graf č. 2 – vývoj kriminality na území ČR (2)

Zdroj: vlastní zpracování statistických dat Policie ČR

Příloha č. 2

Graf č. 3 – dohoda o vině a trestu u fyzických osob (1)

Zdroj: vlastní zpracování dat vycházejících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství

Graf č. 4 – dohoda o vině a trestu u fyzických osob (2)

Zdroj: vlastní zpracování dat vycházejících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství

Příloha č. 3

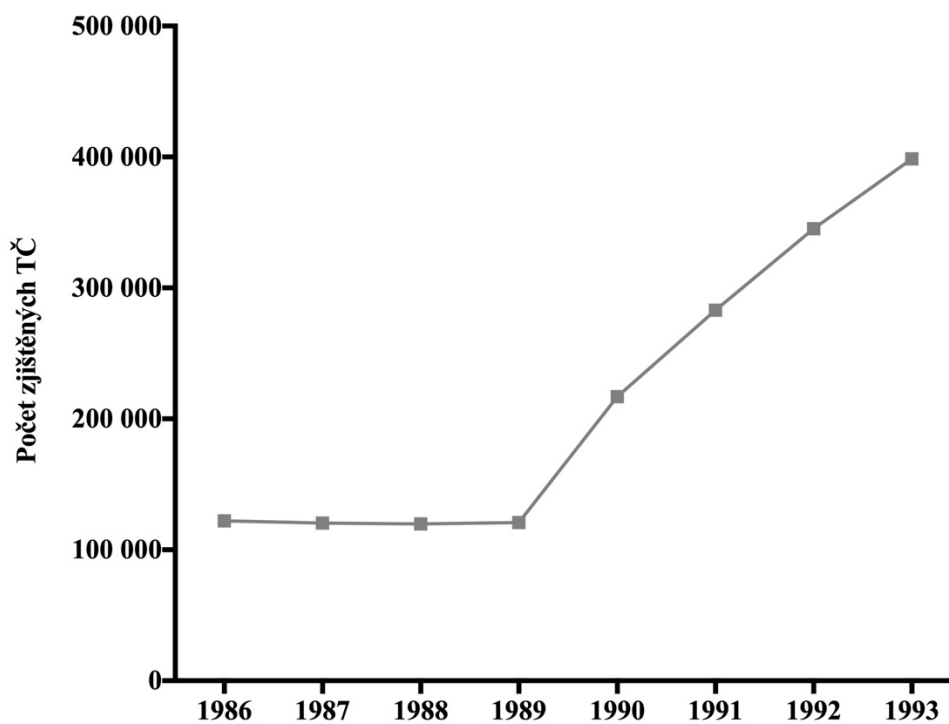
Graf č. 5 – dohoda o vině a trestu u právnických osob (1)

Zdroj: vlastní zpracování dat vycházejících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství

Graf č. 6 – dohoda o vině a trestu u právnických osob (2)

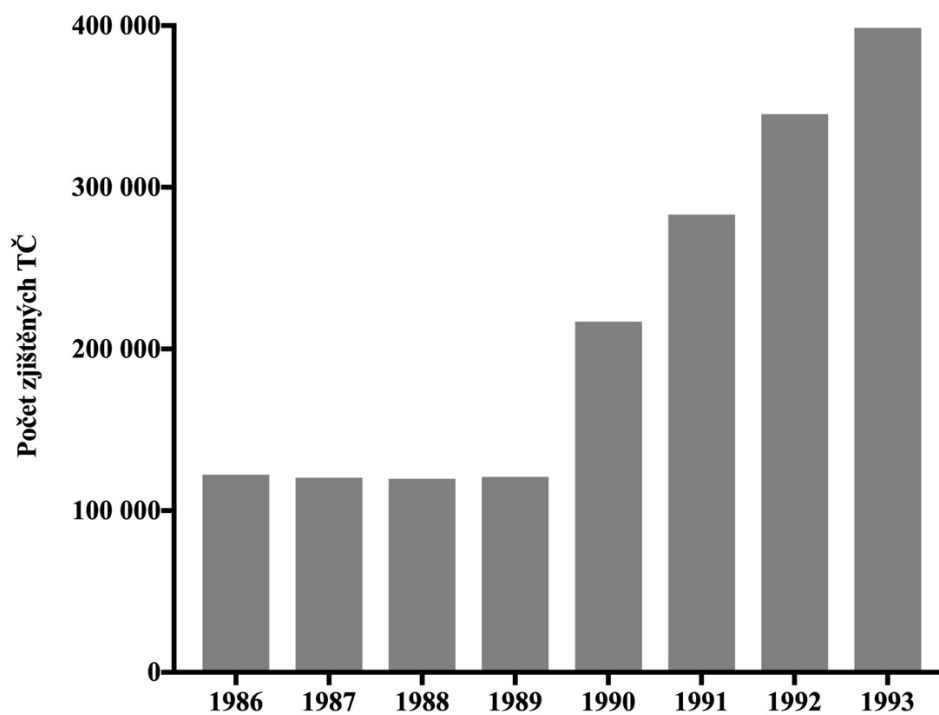
Zdroj: vlastní zpracování dat vycházejících ze zpráv o činnosti státního zastupitelství

Příloha č. 1

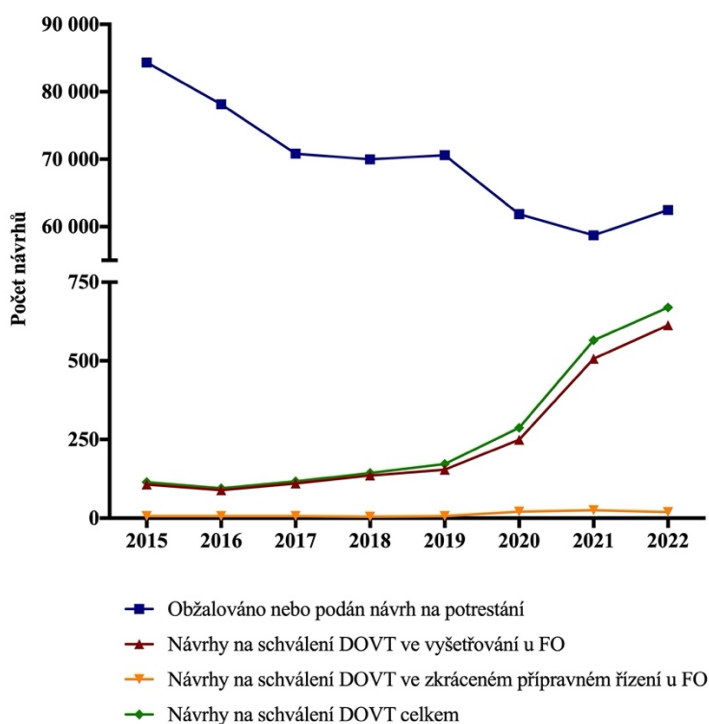
Graf č. 1 – Vývoj kriminality na území ČR (1)

Z vypracovaného grafu je viditelný skokový nárůst v počtu zjištěných trestních činů mezi lety 1989 a 1993.

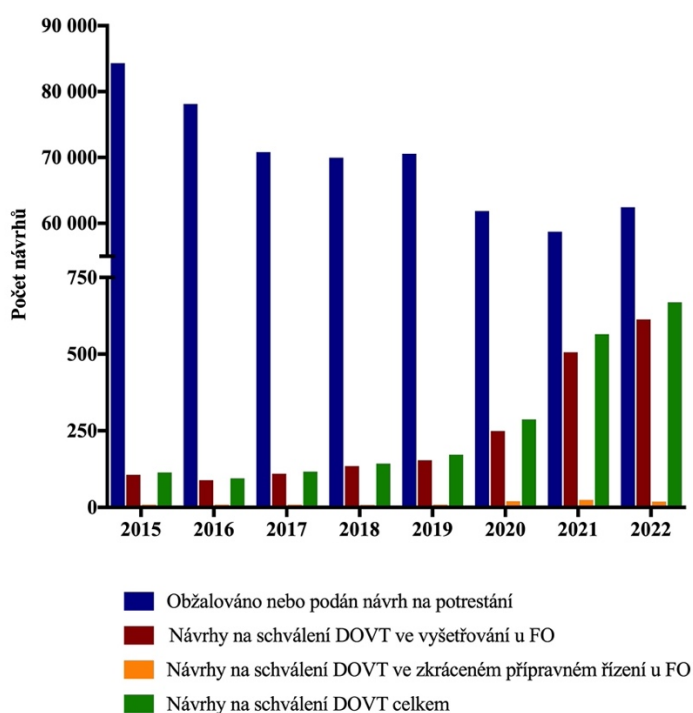
Graf č. 2 – Vývoj kriminality na území ČR (2)

Příloha č. 2

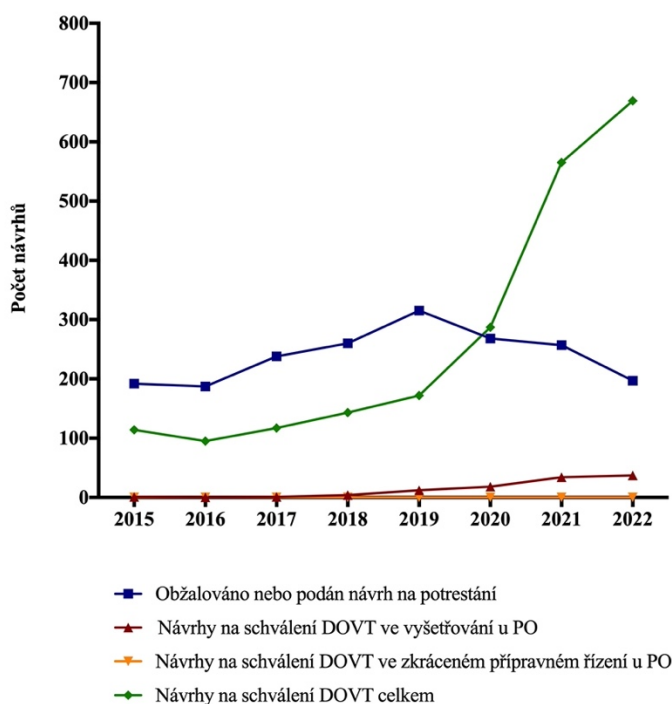
Graf č. 3 – dohoda o vině a trestu u fyzických osob (1)

Z přiložených grafů lze pozorovat klesající četnost v počtu obžalovaných fyzických osob nebo podaných návrhů na potrestání, v porovnání s návrhy na schválení DOVT. Ačkoliv je využitelnost DOVT stále poměrně nízká, z dostupných dat lze za poslední roky pozorovat jednoznačný trend svědčící ve prospěch dohod.

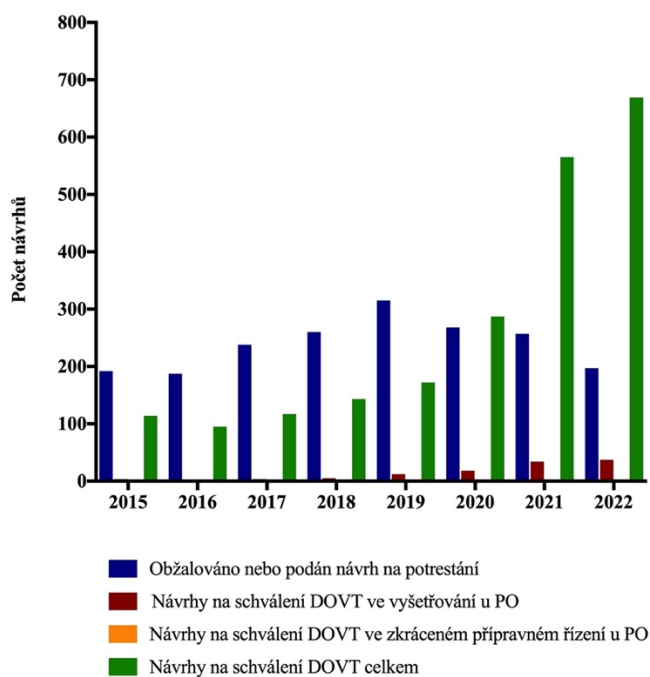
Graf č. 4 – dohoda o vině a trestu u fyzických osob (2)

Příloha č. 3

Graf č. 5 – dohoda o vině a trestu u právnických osob (1)

Vypracované grafy znázorňují četnost v počtu obžalovaných právnických osob nebo podaných návrhů na potrestání, v porovnání s návrhy na schválení DOVT. Ačkoliv počet návrhů na schválení DOVT ve smyslu tabulky č. 2 jasně vyplývá ve prospěch fyzických osob, z grafického znázornění a případného proporcionalního procentuálního přepočtení lze vysledovat převahu v počtu návrhů na schválení DOVT u právnických osob.

Graf č. 6 – dohoda o vině a trestu u právnických osob (2)

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá vybranými konsensuálními způsoby řešení trestních věcí, v rámci kterých konkrétně analyzuje instituty dohody o vině a trestu a prohlášení viny. Jedná se o instituty trestního práva procesního, které mají za cíl zjednodušit trestní řízení a přispět k jeho zrychlení. Problematika konsensuálních způsobů řešení trestních věcí je aktuální zejména s ohledem na novelu č. 333/2020 Sb., která významným způsobem ovlivnila budoucnost zmíněných institutů.

Práce si proto klade za cíl analýzu dohody o vině a trestu a prohlášení viny v kontextu novely č. 333/2020 Sb. a praktických dopadů spojených s touto novelou. Významným, pro oba instituty společným, aplikačním problémem je mezní okamžik učinění prohlášení viny, respektive mezní okamžik sjednání dohody o vině a trestu. Proto je v rámci práce uvedenému problému věnována samostatná kapitola se záměrem o poskytnutí řešení. Autor práce si dále klade za cíl, i za pomoci rozboru judikatury, poskytnout řešení dalších vybraných aplikačních nejasností, které vznikají s provedením novely ve vztahu k dohodě o vině a trestu a prohlášení viny.

Klíčová slova: dohoda o vině a trestu, prohlášení viny, mezní okamžik pro prohlášení viny, mezní okamžik pro sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce, vybrané konsensuální způsoby řešení trestních věcí.

Abstract

This diploma thesis focuses on selected consensual methods of solving criminal cases, within which it specifically analyses the plea bargaining and plea of guilty. These are institutes of criminal procedural law that aim to simplify criminal proceedings and contribute to their speed. The issue of consensual methods of resolving criminal cases is particularly topical in view of Amendment No. 333/2020 Coll., which has significantly affected the future of the aforementioned institutes.

Therefore, the aim of this thesis is to analyse the plea bargain and plea of guilty in the context of the amendment No. 333/2020 Coll. and the practical implications related to this amendment. An important application problem, common to both institutes, is the limiting moment of making a guilty plea or the limiting moment of negotiating a plea agreement. Therefore, a separate chapter is devoted to this problem with the intention of providing a solution. The author of the thesis also aims to provide solutions to other selected application uncertainties that arise with the implementation of the amendment in relation to the plea bargain and plea agreement.

Key words: plea bargain, guilty plea, the cut-off point for a guilty plea, the cut-off point for the negotiation of a plea bargain, public prosecutor, selected consensual methods of solving criminal cases.